

Foia românească

Vineri
17 septembrie
1999

Anul II
Nr. 37

(Serie nouă)

Săptăminal al românilor din Ungaria ❖ Fondat în 1951 ❖ 8 pagini ❖ 20 forinți

La Lökösháza

Slujbe bisericesti ortodoxe în limba română

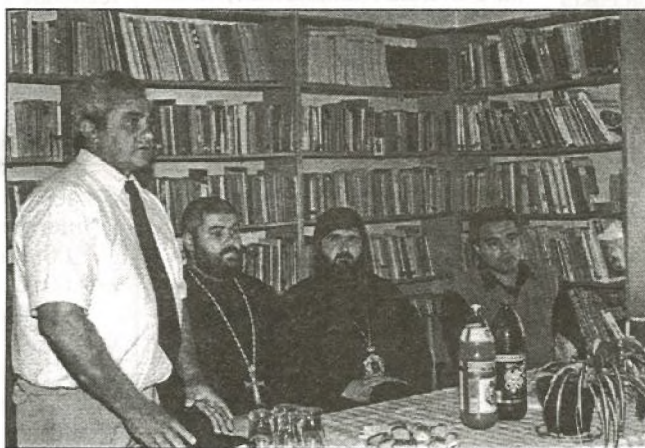
Comuna bichișeană Lökösháza a găzduit la 7 septembrie a.c. oaspeți „nu de fiecare zi” – episcopul **Sofronie Drincec**, protopopul **Aurel Becan** și preotul **Florin Olteanu** – în cadrul unei consfătuiri care a avut loc la biblioteca locală. Precum a accentuat prin cuvintele introductive **Gheorghe Santău**, președintele *Autogovernării minoritare române* din localitate, scopul întâlnirii era o cunoaștere reciprocă a localnicilor, a situației actuale comunale, prezentarea scopurilor de viitor, precum și a planului de colaborare a Episcopiei cu creștinii ortodocși români din Lökösháza, unde se pierde treptat limba română.

În această ordine de idei **Ioan Brandt** (78 ani) cel mai vîrstnic om din comună a trecut în revistă cîteva date mai importante caracteristice localității, prezentînd o scurtă istorie a comunei „tinere”, înființată în anul 1948, pînă atunci aparținîndu-i teritorial și administrativ localității învecinate Aletea.

Primarul **Géza Germán** și-a exprimat satisfacția în primul rînd pentru vizita Prea Sfinției Sale Sofronie, în continuare făcînd o scurtă prezentare a localității cu 2.300 de suflete. S-au amintit, printre altele, realizările din ultimii ani (drumuri, rețea de gaz și telefonică, rețea de apă potabilă etc.), vorbind pe urmă despre bucuria înființării *Autogovernării minoritare române* din loc, sperînd că astfel consătenii aparținători naționalității române își vor putea apărea mai intens drepturile, sentimentele de identitate, își vor păstra mai ușor limba maternă, tradițiile și cultura strămoșească. În acest sens s-a amintit că se predă româna la școala generală locală conform exigențelor părinților. Învățarea limbii are o reală perspectivă mai ales pentru că Lökösháza e o localitate limitrofă, la vîmă sau căile ferate fiind angajați mulți consăteni, care se folosesc de cunoștințele de limbă însușite învățămîntul de naționalitate.

Protopopul Aurel Becan, după ce și-a exprimat bucuria că au sosit localnici într-un număr considerabil la actuala întâlnire, a vorbit despre scopul vizitei: reintroducea oficierea sfintelor liturghii în Capela romano-catolică locală, cu acordul în scris al episcopului romano-catolic **Endre Gyulai** (între 1969–72 în comună a funcționat o parohie ortodoxă română). Amintindu-se exemplul asemănărilor din Seghedin (unde lunar se țin slujbe bisericesti ortodoxe române la biserica ortodoxă sîrbă), se planifică deocamdată o dată pe lună liturghiile românești.

Sofronie Drincec episcopul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, s-a adresat călduros localnicilor



informîndu-i despre hotărîrea de înființare a cîte-unei parohii la Debrețin, Budapesta și Lökösháza, decizie care s-a luat în cadrul ultimei ședințe a Adunării Eparhiale

(forumul suprem al Episcopiei, format din treizeci de membri: 10 preoți, 20 credincioși din cele 20 de parohii). Vorbind despre importanța Bisericii, a slujbelor, Prea Sfinția Sa a accentuat că aceste liturghii vor fi oficiate în limba română, „chiar dacă nu e atît de importantă limba în care se slujește, ci e important că se face o liturghie”. Sperînd să nu fie un obstacol necunoașterea la un grad mai înalt a limbii române, acum cînd prin voia lui Dumnezeu începe să pornească revitalizarea românismului local, s-a dat exemplul credincioșilor din județul Hajdú-Bihar, care, la fel, vorbesc numai puțin românește dar „ascultă liturghia în limba română și vin la liturghii, știu pe de rost cîntări ale Sfintei Liturghii”.

În continuare au fost prezentate planurile de viitor, printre care a figurat: „editarea unei cărți de rugăciuni bilingve româno-maghiare, pentru ca credincioșii care nu cunosc bine limba maternă să poată urmări liturghia. În primul rînd va fi Hramul Bisericii, pentru că noua Parohie va primi un sfînt ocrotitor, cînd va fi o sărbătoare deosebită nu numai a Parohiei, ci a întregii comune. Cu apropierea sărbătorilor de iarnă se vor renaște tradițiile. Episcopul Sofronie a continuat:

Urmează să trecem paralel la două lucruri: ținerea cît mai curînd a Sfintei Liturghii, sperînd că voi participa eu la prima, dar dacă voi reuși, cel puțin la cea de-a doua voi veni. Celălalt lucru e cel administrativ, anume: înființarea organelor parohiale, din Adunarea Parohială alegîndu-se consiliul (numai bărbați) și comitetul (numai femei). Important e că cu ajutorul și prin voia lui Dumnezeu să începem cît mai repede, pentru ca credința scumpă și sfîntă păstrată de la strămoși s-o putem transmite urmașilor noștri și să se asculte cît de curînd limba cum o ascultau bunicii, străbunicii, la Sfintele Liturghii.

Drept încheiere, episcopul Sofronie s-a adresat astfel localnicilor întruniți, care s-au rugat împreună pentru sat:

Am fost pentru prima oară aici, trebuia să spun și un cuvînt de învățătură, care a fost cel privitor la rolul Sfintei Liturghii. Deci, efectiv, trebuie să ne punem la treabă și Dumnezeu ne va ajuta.

„Ora de religie”, așa cum a numit-o profesorul local **Aurel Unc**, s-a încheiat cu părerea și dorința unanimă de înființare a unei Parohii ortodoxe române în comună, care ar fi o minune cum a accentuat și Prea Sfinția Sa Sofronie.

Ulterior președintele Santău, ne-a informat că prima liturghie va fi oficiată la 26 septembrie a.c., ora 9, iar în continuare din patru-n patru săptămîni.

– E. Bányai –

Ion Luca Caragiale

Oamenii sunt peste tot oameni

De ce să ne facem spaimă și inimă rea degeaba? La noi nu e nici mai multă, nici mai puțină stricăciune decît în alte părți ale lumii, și nici nu s-ar putea altfel. Calitățile și defectele omenești sunt pretutindeni aceleași; oamenii sunt peste tot oameni. Limbă, costume, obiceiuri, apucături intelectuale și morale, religiuni, precum și toate celelalte rezultate ale locului unde au trăit, ale împrejurărilor prin care au trecut, îi pot arăta ca și cum s-ar deosebi mult cei dintr-un loc cu cei dintr-altul; ei însă, în fundul lor, pretutindeni și totdeauna sunt aceiași. Nu există pe pămînt speță zoologică mai unitară decît a regelui creațiunii. Între un polinezian antropofag și cel mai rafinat european, altă deosebire hotărîtă nu există decît modul de a-și găti bucatele. Nici un neam de oameni nu-i mai bun sau mai rău, nici unul mai inteligent ori mai prost; unul e mai așa, altul, mai aminterea; dar, la urma urmelor, toți sunt la fel. Zi-le oameni și dă-le pace!

Așadar, să nu ne mai facem inimă rea și spaimă gîndindu-ne că lumea românească ar fi mai stricată decît altele. Nu, hotărît; neamul acesta nu e un neam stricat; e numai nefăcut încă; nu e pîn-acuma dospit cumsecade. E încă nelimepezit de mizeriile seculare sub care a mornit cu junghețura frîntă; încă nu crede în dreptate; încă nu poate scoate din sînu-i pe cine să-i poată comanda; încă nu știe de cine să asculte, fiindcă nu are deocamdată încredere în nimeni... Fript cu lapte, suflă și-n brînză. N-a ajuns să cumpănească bine ceea ce ar fi în stare să poată cu ceea ce i se pune împotriva, și astfel, încă nu înțelege că în mîna lui ar sta să-și îndrepteze soarta și să dispună apoi pe de-a-ntregul de ea – păcum e drept și păcum are să și fie odată. În fine, nu are încă destulă îndrăzneală să-și răfuiească socotelile cu „binevoitorii lui epitropi”. Dar, cu vremea, trebuie să vină și asta; trebuie să vină și înțelegerea fără de care nu poate fi o națiune sigură de avutul ei, nici de onoarea, nici de viitorul ei.

La cursurile de vară ale Fundației Culturale Române

Nici o persoană oficială nu s-a întâlnit cu românii din afara granițelor

Zeci de profesori români au fost mulțumiți să se cunoască între ei

Abecedar maghiar pentru elevii români

Cursurile de vară ale Fundației Culturale Române s-au încheiat de două săptămîni, însă ecourile lor se mai aud. Prezenți la București pentru un stagiul de pregătire, profesorii români din jurul României (Ungaria, Iugoslavia, Ucraina, Republica Moldova) s-au întreținut cu profesorii din țară, iar subiectele discutate în cadrul unor debateri avînd ca principală temă situația învățămîntului românesc în aceste țări au scos în evidență faptul că în toate țările vecine României (țări cu care România are încheiate tratate și acorduri) învățămîntul românesc este în suferință. Motivele sînt mai multe: legislația, programa, banii, implicarea României. Am discutat cu prof. univ. Alexandrina Cernov, de la Catedra de filologie română clasică din Cernăuți, moderatoarea uneia dintre debaterile de la București, și am aflat că, pentru prima oară, chiar dacă au existat și polemici, acești reprezentanți ai românilor din jurul țării și-au spus părerile fără rezerve, uînd, poate, chingile de acasă, sfîdînd, poate, autoritatea statului în care locuiesc.

Atît în Ucraina, cît și în Ungaria și în Iugoslavia, există cîteva deficiente primare, ce vizează alcătuirea manualelor și a programei de limba și literatura română. Astfel, deși se poate spune că Ungaria e campioana democrației – printre vecinele României aceeași democrație face ca, pentru elevii români, limba română să fie predată abia în clasa a II-a. În primul an de școală, elevii români învață întîi abecedarul maghiar, scrisul, cititul în limba maghiară. Abia în clasa a II-a ei ajung să învețe și abecedarul românesc, scrisul și cititul în limba maternă. Într-un studiu al lui Mihai Eminescu asupra învățămîntului în imperiul austro-ungar, el sublinia ca metoda de a preda copilului întîi limba maghiară și abia după aceea limba maternă creează de fapt o ruptură între copilul educat în familie în limba maternă și cel care merge la școală. Din start, această metodă determină evoluția acestuia într-o direcție greșită și anume, oricît de bine ar ști românește de acasă, copilul învață să gîndească și să construiască propozițiile în gînd în limba maghiară! (Asta se întîmplă și acum 100

de ani, asta se întîmplă și acum, iar efectele sînt evidente: românii din Ungaria nu sînt buni vorbitori de limba română și sînt, din zi în zi, tot mai puțini.)

Discuții fără martori

După cîte s-a văzut, discuțiile de la Fundația Culturală Română au abordat probleme adevărate și dureroase ale românilor din jurul granițelor actuale ale țării – însă, ca de obicei, aceste discuții n-au avut „martori” nici de la Departamentul pentru Relații cu Românii de peste Hotare, nici de la Ministerul Afacerilor Externe, nici de la Președinție, nici de la Ministerul Educației Naționale, instituțiile care au în preocuparea lor de bază soarta acestor oameni. Or, în interesul Fundației, atunci cînd aduce în capitală pe promotorii românismului, nu este de a le face cunoștința unii cu alții și nici ca aceștia să discute între ei problemele cu care se confruntă. Fundația Culturală Română face, de ani de zile, un lucru extraordinar prin aceste cursuri de vară. Restul e treaba oficialilor români, aleși sau desemnați, plătiți pentru a face treabă. Poate... la vară.

Cristina Zărnescu
(*Cotidianul*)

Ședință ordinară la Békéscsaba

După „vacanța de vară” a membrilor Autogovernării minoritare române din reședința județului Bichiș, prima ședință ordinară s-a desfășurat la 8 septembrie a.c., la sediul Autogovernării orașenești. Lucrările recente înțrîni – conduse de președintele **Gheorghe Grósz** – au decurs conform punctelor de pe ordinea de zi planificate în prealabil.

În această ordine de idei, la început s-a dezbătut planul de muncă (care a cuprins, printre altele, și o întâlnire la 3 noiembrie a.c. cu colectivul nostru redacțional) pe cel de-al doilea semestru al acestui an calendaristic. În continuare membrii români au trecut în revistă cîteva probleme legate de ședința de constituire a *Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria* în scopul desfășurării cu succes a acesteia, de care va depinde în mare parte formarea viitorului românism din țara noastră. **Maria Perza**, responsabilă cu probleme economico-financiare ale tuturor autogovernărilor minoritare din Békéscsaba a informat despre situația economică actuală a organizației românești.

În continuare s-a trecut la prezentarea și aprecierea activității desfășurate pînă acum. În șirul

acestora s-a evidențiat: tabăra pentru 35 de copii din Lipova organizată la Szarvas de Crucea Roșie cu sprijinul comunității române; colaborarea cu Societatea Maghiaro-Română din județul Bichiș, organizîndu-se acțiuni comune; vizita unei delegații orașenești (și membri români) la Beiuș, localitate cu care se planifică stabilirea unor relații de înfrățire; participarea unei orchestre lipovene la invitația românismii locale; contribuție de îmbunătățirea relațiilor celor două țări vecine la tîrgul „Csaba Expo”, mai ales în activitatea Cămarilor de comerț din zonele limitrofe. Punctul „diverse” a cuprins anunțuri, probleme de actualitate, amintindu-se, de pildă, pregătirea pentru *Ziua Culturală Românească*, care în anul acesta va avea loc la 1 octombrie în comuna *Micherechi*. Românii din reședința de județ vor fi reprezentați de recunoscutul *Ansamblu de dansuri al naționalităților*. S-a mai anunțat că *Uniunea Românilor din Békéscsaba* de pe acum are un secretar „propriu” în persoana lui **Ștefan Adalbert Darot** din Chitig haz, fost elev al Liceului „N. Bălcescu” din Giula.

– E. Bányai –

Noua stație PECO la Vârșand

Sistemul de distribuție PECO al Societății Naționale de Petrol Petrom (România) se află în plină dezvoltare, în pofida austerității financiare pe care și-a impus-o Petrom în programul său general de investiții.

Distribuția produselor petroliere ale SNP pe piața românească fiind supusă unei concurențe extrem de puternice din partea firmelor externe, societatea și-a luat rolul foarte în serios oferind servicii la standarde occidentale prin stații la nivelul acestor norme.

La cotele cele mai înalte se înalță complexul de la **Vârșand**, județul Arad, cea mai modernă stație de distribuție din România.

Județul Arad a monopolizat pur și simplu cele trei intrări în România, prin modernizarea stațiilor, ce conferă, prin design, arhitectură, lumină și servicii. Stațiile Turnu, Vârșand și Nădlac, se află în plină lucrare, inaugurarea fiind în octombrie-noiembrie. Stația Vârșand a SNP Petrom în România corespunde cu stația **Békéscsaba**, tot stație a Petrom.

Stația de la Vârșand, oferă combustibil pentru toate buzunarele și toate rezervoarele și, în plus, are absolut toate facilitățile pe care și le dorește un turist obosit, care se poate odihni într-un bar cu aer condiționat la o cafea sau o înghețată.

Întîlnirea ungaro-română a primarilor

Societatea de Prietenie Ungaro-Română (fondată în anul 1988 de cetățeni din Pécs și Baranya) în interesul dezvoltării legăturilor dintre societățile civile ale celor două țări, a lansat o nouă inițiativă. Sub semnul bunei vecinătăți și a cunoașterii înțelegerii reciproce s-a organizat la Szentlőrinc, județul Baranya, *prima întîlnire profesional-prietenească* a primarilor din Ungaria și România.

Din fiecare țară au participat la forum 20-20 conducători ai localităților, în primul rînd din acele comune și orașe unde trăiesc și *grupări naționale și etnice minoritare*. Și gazda *întîlnirii* este primar: **István Mátyás**, care este totodată și vicepreședintele Societății de Prietenie Ungaro-Română. Au fost invitați apoi și specialiști în probleme de autogovernare și de drept minoritar care au ținut prelegerile de deschidere, pornitoare de discuție.

Titlul *întîlnirii* primarilor a fost *Democrație de autogovernare și conviețuirea minoritară*. Potrivit titlului și schimbul de idei s-a purtat pe două tematici:

(1) pe tematica problemelor profesionale ale muncii de autogover-

nare (dezvoltarea localităților, susținerea instituțiilor, munca consiliului, probleme de gospodărire, colaborarea regională, legături externe de parteneriat, etc.)

(2) pe tematica problemelor vitale ale minorităților (relația majoritate-minoritate dintre cei care trăiesc în localitate, afirmarea drepturilor minoritare, colaborarea autogovernărilor minoritare, etc.).

Limba de lucru a *întîlnirii* a fost: *maghiara și româna* (prin traduceri).

Conform intenției organizatorilor, forumul internațional al primarilor s-ar reuni în viitor anual, alternativ în Ungaria și România. (Asemănător seriei Forumului cetățenesc ungaro-român, respectiv româno-ungar.)

Programul de trei zile – conform speranțelor noastre – a creat legături (umane) directe între primarii celor două țări. Acesta este scopul cel mai important. Apoi participanții au putut dobîndi cunoștințe privind funcționarea autogovernărilor din cealaltă țară, situația minorităților naționale și etnice care trăiesc în aceste localități, putînd cunoaște și locuitorii țării-gazdă.

Programul întîlnirii

marți, 14 septembrie

Începînd cu ora 16 primirea oaspeților care beneficiază de cazare la Szentlőrinc, la pensiunea „Anna” Restaurant-Bar.

miercuri, 15 septembrie

8.00: primirea oaspeților în sala de club a pensiunii.

9.00: deschiderea festivă a *întîlnirii* în sala de conferințe a pensiune.

10.30: schimb de idei: problemele profesionale ale muncii de autogovernare.

13.30: masa de prînz

14.30: cunoașterea orașului și *întîlnire* cu liderii diferitelor organizații și instituții.

17.00: proiecție de videofilme despre Szentlőrinc și județul Baranya

joi, 16 septembrie

9.00: schimb de idei: viața minorităților naționale și etnice care trăiesc în localități.

12.30: masa de prînz.

13.30: plecare la Pécs.

14.00: cunoașterea orașului Pécs.

16.30: *întîlnire* cu conducătorii Consiliului Județean Baranya.

vineri, 17 septembrie

9.00: ședința de închidere a *întîlnirii*: concluziile schimbului de idei și discutarea continuării în România a *întîlnirii*.

10.30: excursie profesională la Orfű.

11.00: informarea primarului comunei privind centrul turistic din Mecsek.

13.00: Masa de prînz.

De la ora 14.00 program liber, respectiv, plecarea spre casă.

Întrunire la Pocei

Ședința ordinară a membrilor Asociației Autogovernărilor Românești din județul Hajdú-Bihar a avut loc la sfîrșitul săptămîinii trecute, la Pocei.

La întrunirea Asociației a participat și **Antal Heizer**, vicepreședintele Oficiului pentru Minoritățile Naționale și Etnice precum și **Traian Cresta**, președintele Uniunii Autogovernărilor Românești din Ungaria.

Participanții la ședință au fost salutați de **Ioan Tanaszi**, președintele Asociației, care totodată a condus debaterile, coordonînd lucrările acestei întruniri.

Conform ordinei de zi, membrii asociației bihorene au discutat anu-

mite aspecte legate de ședința electorilor ce va avea loc la sfîrșitul săptămîinii, la Giula.

Toți care s-au înscris la cuvînt au vorbit deschis despre așteptările și problemele cu care trebuie să se confrunte în viitorul apropiat – la ședința de constituire a autogovernării pe țară – comunitatea română din Ungaria. S-a accentuat faptul că din nou va trebui să ne antrenăm în viața politică, să ne mobilizăm forțele pentru a ne manifesta și în acest sens ca o minoritate încheagată.

Miza e mare: putem pierde ușor revendicările de pînă acum, dacă nu vom proceda cu înțelepciune – au fost de părere toți care au participat la ședința asociației. (j)

Din august 1999

Pavel Botaș – Meșter al artei populare

Pavel Botaș, de pe acum „Maestru al artei populare”, s-a născut la 9 noiembrie 1927, într-o familie românească cu șapte copii. Părinții au fost oameni săraci – tatăl era ciurdar la Aletea. Tocmai de aceea, cel de-al 5-lea copil din familie, bace Pavel a „umblat” doar patru clase, iar la zece ani lucrează deja ca ciobănaș.

Mai târziu devine membru al cooperativei agricole de producție din loc, pe urmă lucrează la o firmă de industrie chimică. Cu zece ani în urmă a ieșit la pensie de la școala generală, unde 12 ani a fost om de serviciu (hivatalsegéd).

Pînă-n anii de pensie n-avea posibilitatea de a se recrea, odihni – mereu a lucrat, a trudit pentru traiul zilei. Singura distracție i-a fost dansul, cel mai prețios lucru din lume. Cu soția **Florica Sabău** s-a căsătorit în anul 1948, născându-li-se patru copii. Aceștia la fel ca părinții au fost membri ai Echipei de păstrarea tradițiilor locale, din cadrul Căminului Cultural.

Soții Botaș au cunoscut tainele dansului popular local de la un țigan român în apropierea lăcașului de odinioară. De pe acum sînt de 46 de ani membri ai echipei. Din cauza vîrstei și a stării de sănătate nu prea bune participă din ce în ce mai rar la repetiții, la manifestări cultural-folclorice. De obicei cu feciorescul virtuos bace Pavel stîrnește primele aplauze în rîndul publicului. Pașii virtuosi și „figurile” dansurilor au fost cercetate în repetate rînduri de coregrafi și specialiști renumiți ca: **Sándor Tímár**, **Ferenc Sebő**, **Albert Nagy** etc. Cîți și cîți tineri și mai puțini tineri au petrecut ore-ntregi alături de bace Pavel ca să învețe secretele acestor pași de dans! În obținerea multor succese, premii, distincții ale echipei, bace Pavel a îndeplinit de-a lungul anilor un rol hotărîtor și important. În toți acești ani n-a primit nici un fel de distincție nominală, deși și-a consacrat întreaga viață promovării, păstrării acestui tezaur strămoșesc. Iată, că la 19 august a sosit totuși ziua mare de apreciere a activității devotate și însuflețite: la Budapesta i s-a înmînat distincția de „Meșter al artei populare”, pentru care-l felicităm și noi și pe această cale. Informațiile amintite cu datele biografice le-am primit de la **Ecaterina Topa** iar noi l-am surprins la domiciliu pe distinsul nostru, solicitîndu-i un interviu.

– Cum vă amintiți de început?

– *Dansul se poate însuși numai în copilărie. Eu, cînd eram prunc, cam de 10-12 ani, am șezut într-o uliță cu țigani români. Pe-atunci era obiceiul că în colț, la Gisa (Kovács) cum s-o ciufulit birăul țiganilor, s-or strîns muieri, fete, prunci, ficiori și veneau cîți hididuși erau și pînă pe la miezul nopții țineam petreceri. Io tăt mă uitam cum își împleteau, purtau picioarele cei în vîrstă. Fiind prunc nu m-au băgat printre ei. Dar mă ascundeam, mă țineam de grinzău și prăbăleam și-mi umble mai ușor picioarele.*

Cînd am împlinit cam 14-15 ani, m-am băgat între ei și cu fete tînăre încercam lîngă bace Petre Kovács să jucăm. Dar el tot ne zicea că mai trabă să-nveți, cîteva luni nu ajung. Mult m-am necăjit că nu mere cum trabă jocul. Și prăbăleam de-o sută de ori și tăt nu era cum trebuia. Interesant, să vă spun, că la noi în familie tata n-avea nici o dansat, cum să zice o fost bîtă la picioare, dar mama o jucat tare faină.

– Iar mai târziu, cum ați devenit dansator?

– *După ce m-am însurat, cu muieră umblam la jocurile care se făceau în strada Vajda. Ne adunam cam 10-12 perechi, ne băgam hididuși și Doamne bine ne petreceam. Pe-*



atunci era sucă că duceam d-acasă vin, iar „tăblașu” strînjea bani, din care s-or plătit hididuși. Din echipa înființată în '47 s-a format cealaltă în 1972, cu membri cam de șaizeci de ani. Noi cîtă-i țara ungurească, pă tot locul am fost, am

serepelit. Dar și-n străinătate am fost, în Sirbia, Austria, iar în România am umblat cu jocul de multe ori, nici n-aș ști spune la repezeală. De cîte ori ne-o căutat și s-or mînat oameni mari ca Albert, Sebő, Halmos, dar și László Vásárhelyi m-o iubit. După ce terminam cu jocu, venea la mine și mă strînjea, mă țuca, bacă eram tăt ud și asudat, da pă el nu-l interesa. Din anii '70 cînd specialistul dansurilor György Martin ne-o scos pentru prima dată din sat or început să ne biciulească mai tare.

– Ce înseamnă dansul pentru Dumneavoastră?

– *În viața mea dansul mi-o fost, ce mi-o fost, altele nimic. Pă sama me dansul o fost tăt binele cît l-am avut în lume, pîntru mine o fost tăt ce-am avut în viață, pentru că n-am umblat nicăieri, la birt sau în altele locuri rele, numai am lucrat. Tare mi-o plăcut cînd începea hid'ede și scîrîfie. Nu-mi trebuia alta, că-mi tremurau picioarele să joc. Mi-o plăcut tare mult și muzica. Io dă tînăr am bătut doba, iar fratele Gheorghe o cîntat la clarinet, chiar ne-or făcut și un „lemez” cu muzică populară românească. Așe că toate le-am făcut din inimă, că altfel n-ajunge nimic. Doamne, mult ne-or bătut din palmi! Era că nici muzica n-o auzeam, dar noi tot dansam că ritmul ne era-n sînje. Alfi tăt mă-ntrebau cum poci juca așe dă faină – da mie nu mi-s nimica așe, că așe le știu în mod firesc. Dacă aș fi tînăr, pînă-n cer aș pute mere, doară și-n America m-ar biciuli, gîndesc, cum s-or mînat și pă bace Gheorghe Nistor fie iertat, că el o murit din rîndul nostru. Ai bai că, or trecut anii dar și astăzi concurez cu tînării, dar numai pă scurtă vreme, findcă obosesc tare repede. M-am înțeles bine cu toți jucăușii. Ce mult timp am petrecut împreună! Să amintesc numai pe cîțiva: Sabău, Bágy, Turla, Gál-Berbecaru, Szretykó, Rus (Bocșe). Dar și cu tinerii m-am înțeles bine. Dar ei nu mai sînt laolaltă ca noi bătrînii. Tare mă tem că dacă om muri, totul se va pierde.*

– Cum trece timpul acum, în pensie?

– *Vreme trece repede, numa vezi că-i gata săptămîna, luna. M-ați întrebat și despre familie, mai-nainte. Tăt cei patru copii (2 fete, 2 prunci) sînt căsătoriți. Avem unsprezece nepoți și doi strănepoți. Fata s-o mutat la Chitighaz, un băiat la Bichiș iar ceilalți doi or rămas în loc. Îmi pare bine că toți copiii or jucat în echipa locală și le-o plăcut și lor jocu.*

Să revin la întrebare. Facem și noi ce putem p-acasă – ținem găini, porci, da nu-i putem da jos, nu îi putem vinde, că nu le treabă. Ceva-i musai să lucrăm că pensie-i mică tare și ne strînjem puțini bănișori pă cînd om muri să aibă pruncii din ce și ne-ngroape... Că n-au nici ei bani dăstui nici pă sama lor.

Iar despre dans încă atît: avem 72 dă ani, sîntem bolnavi amîndoi, cînd io-s la pital, cînd muieră. La vîrsta asta ni-i și rușine să jucăm, nu că nu ne place. Cam d-on an am jucat mai pă urmă, doară că atunci am fost tocmai în România...

– V-a surprins distincția?

– *Cînd m-o spus Topa Kati la ce și mă aștept, nu mi-o vinit și cred, numa așe am făcut cu brîncă, că nu-i drept. Cînd mi-o vinit popiru, atunci am văzut că iacă o fi ceva adevărat. Tare m-am bucurat! Ia, uitați-vă și dumneavoastră, ce-am căpătat! Io gîndesc că am meritat și că mi-am făcut datorie, treburile așe cum trabă și mulțămăsc la tătă lume!*

– Vă felicităm și noi încă o dată, bace Pavel, Meșter al artei populare, și vă dorim multă sănătate!

– E. Bányai –

O întîlnire interesantă

La sfîrșitul lunii august, în localitatea Zalaapáti s-au întîlnit primarii, respectiv reprezentanții localităților care în denumirea localității poartă și cuvîntul de „APÁTI”. Pa plan național în Ungaria se găsesc așezări care cuprind această denumire în trei județe: în Hajdú-Bihar, Zala și Vas, în total 15 de astfel de localități.

Cu ocazia întîlnirii – la care a participat și o delegație din **Apateu** – fiecare localitate a avut posibilitatea să se prezinte aparte.

Din prezentările – făcute de fiecare conducere locală – a reieșit că cea mai mare localitate cuprinzînd acest nume este orașul Jászapáti, avînd peste 10.000 de locuitori. Cea mai mică localitate este Gaggyapáti, cu numai 18 locuitori. La întîlnire, primarii localităților amintite au examinat și unele aspecte legate de o strînsă colaborare între localitățile respective. Au căzut de comun acord ca întîlnirea să fie organizată în fiecare an, prin rotație.

În anul viitor, gazda întîlnirii va fi localitatea Monostorapáti.

J. V.

**O inițiativă nobilă**

Medicul de familie din Micherechi, **dr. Vince Hanyecz** a realizat o pagină web, unde – prin text și imagini – este prezentat renumitul dansator micherechean, **Gheorghe Nistor**. Pe lîngă autobiografia artistului mai putem citi despre familia lui, precum și opinii ale specialiștilor și coregrafilor care l-au cunoscut. Tocmai la 30 august s-au împlinit 11 de ani de la moartea lui Gheorghe Nistor. Pagina web a medicului micherechean este o dovadă demnă a faptului că unii consăteni nu au uitat de maestrul care a adus un renume mondial comunei Micherechi.

„Ne determină să învățăm mai bine”

Acei elevi care s-au înscris la școala generală și liceul românesc din Giula, mai ales cei care totodată sînt și căminști, din toamna aceasta au devenit „stăpîni” unui complex de învățămînt al noului mileniu – precum mulți l-au numit și precum chiar e adevărat.

Măreția, grandiozitatea complexului de clădiri are o atmosferă înălțătoare, deși la prima vedere șocantă pentru mulți elevi – mai ales pentru cei care au sosit la instituția din Giula dintr-un sat cu școală mult mai modestă... Elevii școlii generale și liceului românesc au văzut fazele construcției, dar cred că și pe ei i-a surprins acest rezultat minunat.

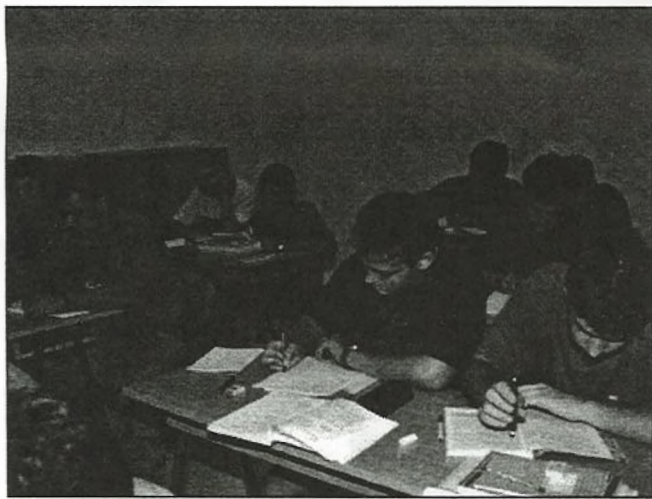
Ce zic ei și ce părere au elevii nou veniți?

În căutarea acestui răspuns am vizitat într-o după-masă elevii liceului la noul lor cămin. Dar i-am căutat și în sensul larg al cuvîntului, deoarece am cutreierat coridoarele spațioase ca într-un labirint. Fără ajutorul unor elevi nici nu aș fi găsit prea ușor sala de studiu a băieților... Cu asistența profesorului **dr. Florin Olteanu** elevii se pregăteau în liniște, în „silencium” pentru orele din ziua următoare. Totuși i-am întrerupt ca să aflu cîteva păreri.

„Am aflat de la cunoscuți și rude din Giula că se construiește un nou cămin. Încă în anul școlar, cu colegii mei de clasă din Micherechi, am vizitat instituția giulană, iar cu puțin mai tîrziu am venit cu mama. Pe parcurs am aflat tot mai multe amănunte și m-am bucurat din ce în ce mai mult că anterior am decis să-mi continui studiile la liceul românesc. Iar cînd „m-am mutat” aici și m-am putut plimba ca prin școală și căminul meu, am găsit totul precum mi-am imaginat: un complex frumos, modern ca un hotel.” (**Roland Ruzsa** din Micherechi, anul I)

„Înainte de deschiderea festivă a anului școlar 1999/2000 am vizitat de două ori liceul și căminul românesc: prima dată cu ocazia „zilei deschise” a școlii, iar a doua oară la înscriere. Despre liceu am știut că e un liceu bun, dar ne-am mirat cît de fantastic a devenit acest complex. Impresiile care te

copleșesc cînd te apropii se intensifică în momentul intrării: totul este într-o armonie perfectă. Te impresionează ordinea și curățenia. Cu prietenii ne-am spus-o de repetate ori cît sîntem de norocoși că putem învăța și locui aici. Iar mediul ne determină să ne străduim să



învățăm cît mai bine. Noi sîntem începători la română, dar am sosit cu speranța de a învăța cît mai mult.” (**Barnabás Cseke, Gábor Kiss, Gábor Berge, Sándor Dráguly** din Apateu, anul I)

„Eu am locuit și în vechiul cămin, și deși mă bucur pentru noul cămin, construit foarte pretentios, va mai cur-

ore împreună cu profesoara **Valeria Lengyel**. Am rugat două fete să-mi împărtășească primele lor impresii despre noul cămin, însoțindu-le în camera uneia – fiind și eu curioasă ce voi afla dincolo de ușa camerei. M-a primit o încăpere spațioasă, mobilier frumos, o

baie confortabilă...

„Mi-am început studiile la liceu sosind cu mine la Giula și un frate de-al meu, care este elev în clasa a 5-a la școala generală. Cred că dacă nu ne-ar fi așteptat aici un cămin adevărat, ar fi fost mult mai dureroasă despărțirea de părinți, de casa părintească... Ni s-a permis să



ge puțină apă pe Dunăre pînă voi reuși să mă obișnuiesc cu noua noastră „casă”. Aici totul e perfect, e curat, e mult mai comod, dar simt încă o ușoară nostalgie pentru pereții seculari părăsiți, lăsați în urmă, de care ne leagă atîtea amintiri frumoase.” (**Ioan Nedró** din Aletea, anul IV)

Sala de pregătire a fetelor am găsit-o cu un etaj mai sus. Ele se pregăteau pentru

aducem flori, mici decorații – cu excepția decorațiilor, afișelor pe pereți – încît ne-am aranjat o cameră pe placul nostru. Și e bine că avem separat și un frigider, astfel putem aduce de acasă bunătăți pregătite de mama...” (**Anett Soós** din Micherechi, anul I)

„Pe mine nu m-a influențat la înscriere faptul că voi începe studiile liceale la o instituție pe jumătate nouă,

fiindcă m-am hotărît de mult, chiar din clasa a 4-a, că voi veni să învăț la Giula: am auzit multe lucruri frumoase despre această școală. Un singur lucru mi-e cam ciudat: să mă obișnuiesc cu efectivul mare al clasei. La școala noastră am fost doar opt colegi de clasă... Noul complex l-aș caracteriza printr-un singur cuvînt: e frumos. Și e bine că școala este în vecinătatea căminului, încît avem unele avantaje la ora trezirii de dimineață sau în caz cînd vremea va fi mai urîță. Cel mai mult îmi place că în noul cămin peste tot dai de un colț, de un ungher, un locșor tihnit, unde ne putem aduna, putem discuta, adică putem fi împreună cu ceilalți colegi de școală. Mă bucur că pot fi aici...” (**Andrea Burlász** din Bătaia, anul I)

În anii mei de liceu am trăit și eu o modernizare asemănătoare a liceului și mă identific puțin cu sentimentele de nostalgie ale elevului Ioan Nedró, fiindcă, la fel ca el, anul IV l-am putut începe (în anul 1981) în noua clădire a Liceului „N. Bălcescu”. Oricît de frumos, plăcut și modern a fost noul liceu, am simțit și simt și azi strîngere de inimă cînd intru în Biblioteca orășenească – fosta clădire a liceului, în ciuda faptului că iarna ne adunam în jurul sobei și uneori ședeam în bănci cu paltonul pe noi, vîntul suiera pe sub ferestre, terenul de volei abia încăpea în sala de gimnastică (fără dușuri), iar orele de română grupa mea l-e ținea în „bucătărie”... Au trecut luni de zile pînă nu am mai simțit drept străine noile încăperi ale liceului...

O mică supărare am simțit doar atunci cînd, mutîndu-ne, după un scurt timp, totuși de undeva s-a făcut rost de fonduri pentru reconstrucția ale clădirii: imediat au fost schimbate ferestrele la vechea clădire. Un gust amar asemănător l-am simțit și acum, cînd după ani lungi cînd în fața căminului ne-am împlecit, ne-am împiedicat pe trotuarul ruinat, plin de înfundături, acum în fața fostului cămin românesc dintr-o dată trotuarul a fost asfaltat în lung și-n lat.

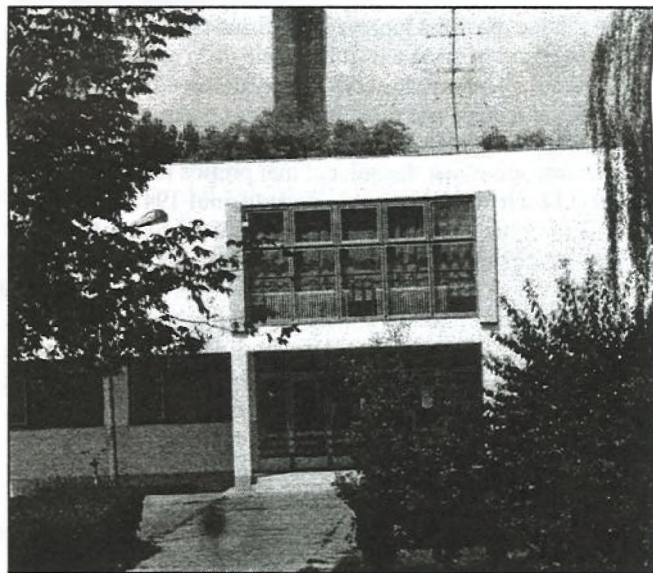
– anra –

A început anul școlar „i la Jaca

La recenta ședință ordinară a Autoguvernării comunale din Jaca, conform punctelor de pe ordinea de zi s-a dezbătut „pornirea” anului școlar 1999/2000, darea de seamă fiind prezentată de directoarea **Eva Petrucz**.

În această ordine de idei

vățămîntul mediu, ocupații sportive, cor, cerc ecologic, de circulație, de mîini îndemînatice. O inițiativă îmbucurătoare o înseamnă reintroducerea predării limbii române, deocamdată în cadrul ocupațiilor de după-masă, mulțumită mai ales intervenției membrilor Au-



s-a trecut în revistă situația anului școlar trecut, accentuîndu-se condițiile materiale satisfăcătoare care sînt valabile și acum. Anul trecut s-au desfășurat lucrările de îmbunătățire ale încălzirii și cele de renovare exterioare ale clădirii școlii. Pe parcurs s-au procurat noi materiale didactice audio-vizuale, iar cele vechi au fost reparate. În cursul vacanței de vară s-au făcut lucrările de curățenie generală în clase, coridoare și celelalte încăperi. În curte s-au renovat jucăriile și s-a amenajat un teren de volei cu iarbă. O necesitate importantă ar fi procurarea unei noi mașini de copiat (xerox) dat fiind că cea veche este foarte uzată iar reparația permanentă costă foarte mult. Ceea ce ar fi încă necesar la școală: întreținerea parchetului care, la fel, necesită mulți bani.

În ceea ce privește condițiile personale: anul școlar curent începe promițător, cu 190 de elevi înscriși, instruiți-educați de 16 cadre didactice. În cursul după-amiezilor funcționează două grupe în cadrul căminului de zi. Pe lîngă lecțiile școlare obișnuite, elevii au posibilitatea de a se înscrie la ocupații facultative, printre care: ore de limbi străine, ocupații de limba maghiară, matematică, de pregătire pentru în-

togovernării minoritare române locale. Cu sprijinul financiar al părinților sînt planificate și alte activități, cum ar fi predarea unei alte limbi, tehnică de calcul, sporturi de luptă, dans, artă etc.

Ca pretutindeni în țară, și la școala din Jaca se predă (începînd din anul școlar trecut) conform programului de învățămînt NAT. Ca scop primordial din viitor se numără întîlnirile între specialiștii din domeniul învățămîntului cu cadrele didactice, părinți și elevi pentru tratarea problemelor specifice care se repetă din an în an. Se prevede întreținerea relațiilor de pînă acum și cu instituțiile Autoguvernării locale, cu Casa de Cultură și Biblioteca ș.a.m.d. Ca o noutate, directoarea a propus consilierilor: planificarea unui forum în cursul anului școlar, a cărui temă ar fi: „Despre copii – în interesul copiilor” la care ar participa toți consătenii preocupați de această generație.

În viitorul apropiat vom reveni în săptămînalul nostru cu un interviu legat de predarea limbii române la școala bihoreană, ceea ce înseamnă o rază de speranță în reînvierea conștiinței de naționalitate, în cultivarea limbii pentru promovarea culturii românești la Jaca.

– E. Bányai –

În atenția studenților!

Burse de studii pentru tineri de naționalitate

Curatoriul Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” înaintează un concurs de burse de studii pentru studenți de cetățenie maghiară aparținători vreunei minorități naționale, care în anul școlar 1999–2000 urmează studii la școli superioare din Ungaria.

Bursa va fi de 10 000 forinți lunar.

Concursul trebuie înaintat pe baza unui formular-tip

care se poate procura la adresa Fundației: **MNEK Közalapítvány, 1357 Budapest, Pf. 2., Tel.: 06-1332-7334, 312-2824, 302-6713** sau la **Uniunea Autoguvernărilor Românești din Ungaria: 5700, Gyula, Eminescu u. 1. Tel.: 66/463-951.**

Termenul de înaintare a dosarelor: 30 septembrie 1999. Alte detalii și informații în legătură cu documentele care trebuie anexate la concurs puteți afla de asemenea la instituțiile amintite mai sus!

14 „boboci”

La Institutul Pedagogic „Juhász Gyula” din Seghedin noul an de studii a început în ziua de 13 septembrie.

La examenul de admitere, la secția română, în anul întîi s-au înscris 32 de candidați, dintre care au fost admiși 14. Pe lîngă specia-

litatea limba română, studenții au ales următoarele facultăți: educație fizică, pedagogie, geografie, biologie, engleză, germană, informatică și desen. În acest an nici un tînr de origine română din țara noastră nu s-a înscris la catedra de română din Seghedin.

Sezonul de toamnă al fotbalului maghiar a început nu demult. Nu putem spune că în primele jocuri feciorii „cu picior de aur”, ne-ar fi încântat cu jocul lor, precum nu putem fi mândri nici de rezultatele din cupele europene. Așa se pare că forțele pierdute în primăvară nu s-au refăcut, pregătirea pentru sezon din timpul verii nu a reușit: odată cerul a fost variabil, odată a plouat prea mult, altădată a fost prea cald, și multe alte scuze ieftine...

Motivele sînt multe și variate, un lucru e cert: fotbalul nu merge. Suferim de-a dreptul, cînd urmărim un meci la televizor, cînd se chinuie acești fotbaliști(?) nenorociți. Nici cei mai fanatici pasionați ai fotbalului nu mai au speranțe în viitorul fotbalului nostru.

După toate acestea, cum să fie selecționată? Jocul băieților e sub orice nivel. Să amintim numai „sindromul Lichteinstein”. Milioane și miliarde de forinți se aruncă... „pe gazonul verde”.

La tot pasul se vorbește de profesionalism, numai că în joc nu găsim nici urme ale profesionalismului.

S-ar putea întreba, de ce mă ocup eu cu starea jalnică a fotbalului maghiar. Trebuie să recunosc că nu sînt specialist în fotbal, dar sînt suporter de cînd mă știu. Îmi place jocul frumos, combinativ, îmi plac golurile. Numai atîta legătură am eu cu „boala” numită fotbal, ce molipsește societatea în general (dar s-ar putea că și invers). Zilnic aflăm, cît s-a jefuit, cîți s-au îmbogățit în ultimii ani prin fotbal. Iar cei care și pe vremuri au ocupat „poziții grele” sînt și azi „pe poziție”, acolo unde nici mîna justiției nu-i prea ajunge. Niciunde nu simțim dinamismul dezvoltării și se pare că nu se urnește nimic din loc. Contraselecția, egoismul și interesele personale domină pretutindeni, fără excepție. Și nu mai e integră nici puterea, nici opoziția.

În ultimul timp am și fost amenințat așa, prin observații fine, de ce mă amestec în lucruri care nu mă privesc și la care nu mă pricep. E adevărat, sînt așa de multe lucruri de făcut... Omul mai bine să tacă și să facă... Îmi dau seama că ar trebui să iau în serios avertizarea: să-mi văd de treabă... Dar ocaziile nu trebuie ratate... Cînd nu demult am primit al treilea „cartonaș galben” – invitația la alegeri – mi-au trecut prin minte multe lucruri și am reflectat că situația noastră, a românilor din această țară, seamănă cu fotbalul din Ungaria – doar trăim în Ungaria, nu-i așa? Cum să semănăm atunci cu fotbalul din România? În ultimul timp și la noi au crescut „din iarbă verde” suporterii profesioniști noi, care s-au prins de mîna cu vechea nomenclatură. Nu știu unde au fost pînă acum acești „cetățeni maghiari de naționalitate română”, unde au fost cînd noi am ratat ocaziile noastre, cînd ne-am pierdut aproape tot ce aveam. Iar cînd aud în „cercurile” noastre că un conducător român nu trebuie să știe românește, mi se

face rău: parcă un fotbalist ar păși pe terenul de fotbal fără picioare. Nu se pune la discuție că cel ce nu vorbește românește, poate fi om de treabă. Mai mult chiar: el poate să aparțină cu cinste de comunitatea noastră, dar să nu se angajeze ca purtător de cuvînt, drept „lider” în conducerea supremă a românilor din Ungaria. Poate au dreptate cei care zic că nu-i bai, fie așa cum este... Pierderea noastră e irevocabilă, nu putem aștepta însănătoșire grabnică. Sîntem în aceeași situație ca fotbalul maghiar.

La sfîrșit de săptămînă am citit cu mare atenție articolul doamnei **dr. Maria Berényi**. După multe îndoeli am ajuns la concluzia că un om normal, sănătos, așa trebuie să se gîndească. Dar tocmai că nu așa se gîndește majoritatea. Putem constata că de la ultima noastră întîlnire din luna martie (am fost nevoiți să ne întîlnim) nu s-a întîmplat nimic, nu s-a întreprins nimic și nici pînă acum nu s-a purtat un dialog deschis între cele două (sau mai multe) „echipe” ale românilor din Ungaria.

„Hărțuiala” a fost și a rămas în stadiul de joc pasiv. „Bătînd pasu-n loc”, niciodată nu vom ieși cu spinarea dreaptă... (Să dea Dumnezeu să nu fie așa!)

Tot așa sînt de acord că în finală, în meciul acesta nu avem nevoie de jucători străini, care au venit să joace mirosind „profesionalismul” – mirosul banului. Aceștia nu au ce căuta pe acest teren. Ei trebuie disqualificați de „arbitrii” loiali, căci nu au documentele de calificare și niciodată nu au jucat în acest campionat. Nu am îndoeli: la sfîrșit de săptămînă românii noștri vor fi uniți și vor cîștiga această partidă.

Dar cum va fi mai departe, cum va fi contraselecția?

Cine va alege terenul de joc?

Întrebări proaste și naive! Echipa deja formată. Nu pot cîștiga și alte fețe? Nu se schimbă mentalitatea, stilul de muncă? Se poate trăi fără nepotism în cercurile noastre? Nu cred! Și dacă nu, atunci, „Eu tu, el și ea” – cu toții nu vom mai avea ocazia ca: „binele național, general să se răsfrîngă asupra noastră”. Nu vom mai avea ocazia să ajungem pînă la poartă...

Primind al treilea „cartonaș galben”, conform legilor, urmează deja să primesc cartonașul roșu (cum l-am mai primit și anterior). Să nu vă fie teamă, băieți. După ce voi fi eliminat definitiv, mă retrag... Mai ales că, n-am ce face, așa-i democrația. Dar de la marginea terenului o să fac observații și pe mai departe. Jocul nu se oprește, ci continuă, și pe teren nu se schimbă nimic... Rămîn mulți care nici cu un singur picior nu știu să dea în minge... Iar în leac-minune nu cred.

Șt. Oroian

Eu zic...

(cu „picior de aur”)

Vacanță de altădată

Vacanțele înseamnă pentru școlari mai scurte sau mai lungi perioade cu cărți și caiete puse la o parte, cînd de dimineața pînă seara domină joaca, odihna, distracția. Cu cea mai mare nerăbdare este așteptată vacanța de vară, cînd în zilele noastre, majoritatea tineretului școlar își petrece o parte din timpul liber în tabere, cu excursii sau călătorind cu părinții la băi ori în străinătate.

Vacanțele de altădată în schimb, mai cu seamă pentru copiii familiilor mai puțin înstărite de la sate, nu ofereau odihnă netulburată și fără griji. Încă de mici, tinerii aveau obligații, luînd parte la muncile casnice. Fetele mai mărișoare – adesea și băieții – se îngrijeau de surioarele sau frății mai mici, mergeau „cu demîncare” la tata, care lucra undeva pe cîmp.

Pentru cele mai multe familii, păzirea animalelor însemna cel mai de preț ajutor venit din partea copiilor. Pășunatul vacilor, porcilor, gîștelor deși nu se socotește printre muncile grele, era o sarcină plină de responsabilitate. Paguba cauzată de o vacă intrată în trifoiște sau în lanul de porumb, dispariția vreunei gîște sau a vreunui purcel atrăgea după sine nu numai dojana părinților, dar avea urmări serioase în privința despăgubirii.

În ciuda anumitor greutăți, copiii totuși își găseau distracție, culegînd mure pe miriști, fetele făcîndu-și inele din nalbă..., împletind „coșeruță din loază dă mure”..., băieții sucindu-și „tîgări dîn păr dă cucuruz”...

Se mai întîmplau însă și lucruri mai puțin plăcute, dar de neuitat, ca pătania cu fîntînă și cu „moimile”. Lîngă satul cel nou, „inde șidem, nu dăparte pă țelină, era o fîntînă – îmi povestea o consăteană – acolo merem să adăpăm vacile. Apu odată o vinit ciosu ș-o zîs că el are șoromîzlă în fîntînă, și dacă bem d-acolo or crește șoromîzle în noi..., o! nu știi cum ne-am spăriet!” La fel, nu departe de satul cel nou „era on sălaş, apu ciosu d-acolo o zîs cătă prunci că dacă-i plătesc nu mai știu cîți fileri, le arîtă moimile. Cînd or fost tăț în pod, o luat scara și i-o-ntis acolo... Moime n-or fost, numa i-o prostit.”

Aproape de fiecare dată, cînd mă întîlnesc cu rude și prieteni din satul meu natal, vine vorba, vrînd-nevrînd, de anii copilăriei. Iar amintirile de odinioară, scurgîndu-se prin sita vremii, ni se par atît de frumoase... Evocîndu-le, ne cuprinde nostalgia... un sentiment de dulce tristețe evocat de anii tinereții irevocabile...

Lucia Borza

O misiune din suflet

Cînd i-am întîlnit, aproape cu un an în urmă, în rîndul publicului Simpozionului, mi-a făcut o nemărginită plăcere să vorbesc cu ei măcar cîteva cuvinte. Cînd, cu cîteva luni mai tîrziu, pe unul dintre ei l-am văzut iarăși la vernisajul unei expoziții organizată din creațiile unui artist, fost consătean, am sesizat din nou gestul lui de participare. Cînd apoi i-am întîlnit mai întîi la o serată literară, apoi la un simpozion științific, m-am gîndit la atașamentul lor pozitiv față de viața culturală a românilor din Ungaria. Deoarece toate programele înșirate – și probabil au mai fost și altele (la care, poate, eu nu am fost de față) s-au organizat și au avut o anumită legătură cu comunitatea naționalității noastre.

Aceste cîteva persoane: profesori pensionari români, mi-au stîrmit și mi-au adîncit stima pe care am avut-o pentru ei și pînă atunci. Uitînd de neplăcerile călătoriei, incomod, uitînd durerile și oboseala vîrstei, ei au dovedit o curiozitate și o înaltă conștiință de comunitate la aceste manifestări culturale-spirituale. Nu în mod obligatoriu, nu antrenați de altcineva, fără să aștepte mulțumiri și felicitări – pur și simplu: dintr-un interes sincer.

Făcînd parte dintr-o generație, cumva a trecutului, ei s-ar putea scuza: noi am făcut tot ce am putut pentru cauza românimii din Ungaria și acum lăsăm tinerii să ne urmeze, noi vrem să ducem o viață liniștită de pensionari, petrecîndu-ne timpul cu nepoții – cu toții au nepoți. Și totuși, pe acești pensionari venerabili îi mîna ceva spre viața culturală vie, activă.

„La noi nu se pune întrebarea participării la aceste întîlniri. Pînă ne țin puterile, vom veni, fiindcă ne interesează tot ce se întîmplă în rîndurile noastre, ce fac talentele noastre tinere. Și ne bucurăm că mai avem cu ce ne mîndri, mai avem ocazii de sărbătorire” – mi-au zis cu o ocazie pensionarii mei români, mult dragi sufletului meu.

Însă vrînd-nevrînd trebuie să fac comparația stilului lor, de cum își trăiesc viața minoritară și cu cea a generației tinere – să zicem elevii și studenții noștri, care numai rareori apar la vreo manifestare culturală.

Care ar fi motivul? Ce îi stimulează pe unii și ce îi reține pe alții? De ce înseamnă pentru unii misiune ce pentru alții e aproape o pedeapsă?

Și de aici doar cîteva pași ne despart de următoarele întrebări:

- De ce se înseamnă pentru unii aproape rușine să vorbească românește?
- De ce se pune semnul întrebării acolo și atunci cînd ceva ar trebui să funcționeze spontan?
- Ce înseamnă pentru unii și ce pentru alții conștiința de neam? Cum și-o demonstrează unii și cum și-o declară alții?
- Oare se poate învăța cum ar fi demn să ne trăim viața publică în mica noastră comunitate?
- Se pot moșteni oare sentimentele apartenenței noastre?
- Și în fine: peste cîteva decenii vom mai avea public, vom mai avea participanți la programele noastre culturale-spirituale? Atunci, cînd acestor pensionari nu le va mai sta în putință să fie printre noi?

– anra –



Johann Wolfgang Goethe

(1749–1832)

Spirit umanist universal, conștiință titanică unind în personalitatea sa avântul închipuirii cu viața practică, activă, creator plurivalent, J. W. Goethe a exercitat prin opera sa monumentală, de armonie clasică desăvârșită, o puternică influență asupra spiritualității europene. În întreaga sa viață dovedește o existență străbătută de trăire intensă și pasiuni puternice, de care se izbăvește prin scris. Urmează studii de drept la Leipzig și Strasbourg. Chemat la Weimar de ducele Karl August (1775), ocupă mai multe demnități (consilier privat de legație, director al teatrului curții, ministru de război și lucrări publice, ministru de finanțe) și face cunoștință cu personalitățile artistice și culturale ale vremii. Călătoria în Italia (1786–1788) constituie un moment crucial în orientarea estetică a artistului, care are revelația valorilor universale ale omenirii. O viață întreagă îl leagă o prietenie și colaborare literară fecundă cu Friedrich Schiller (1794–1805). Creația sa poetică este supusă unei neîncetate metamorfoze, conformă cu ideea devenirii și ilustrată prin întreaga sa operă. Ca exponent al perioadei „Sturm und Drang”, în tinerețe a scris lirică de substanță populară cu elemente pastoral-baroce (*Neue Lieder*, 1769 – Cîntece noi), drame ale libertății (*Götz von Berlichingen*, 1773; *Egmont*, 1787) și poeme (*Prometeu*, 1785), exprimînd revolta antifilistină. Scrie o proză de analiză a vieții sentimentale (romanul epistolar *Die Leiden des jungen Werthers*, 1774 – Suferințele tinărului Werther), de mare noutate în epocă prin zugrăvirea unei sensibilități subiectiviste exagerate. Ca promotor al ideilor clasicizante și al neoumanismului, Goethe creează drame ce reliefează înnobilarea sufletului individual cuprinzînd descrieri ale „sufletului frumos” (*Iphigenie auf Tauris*, 1779 – Ifigenia în Taurida; *Torquato Tasso*, 1790), poeme în care este celebrat sentimentul plenitudinii vieții (*Römische Elegien*, 1795 – Elegii romane; idila *Hermann und Dorothea* 1798 – Herman și Dorothea). Impresionantă forță dramatică dovedesc baladele de inspirație exotică (*Die Brau von Korinth*, 1797 – Mireasa din Corint; *Der Gott und die Bajadere*, 1797 – Zeul și baiadera). Tema formării personalității în direcția deschiderii armonioase către lume face obiectul operelor în proză cu caracter autobiografic: *Wilhelm Meisters Lehrjahre* (1795, Anii de ucenicie ai lui Wilhelm Meister), *Wilhelm Meisters Wanderjahre* (1821 – Anii de peregrinare ai lui Wilhelm Meister) și *Dichtung und Wahrheit* (1811/1822, Poezie și adevăr). Eseul *Winckelmann und sein Jahrhundert* (1805, Winckelmann și secolul său) expune crezul artistic goetheean, prezentînd clasicitatea ca forma cea mai matură a perfecțiunii umane. Romanul tragic *Die Wahlverwandtschaften* (1809, Afinitățile electivă) consonează cu filosofia romantică a naturii. Încununare a operei sale poetice, lirica bătrîneții (*West-östlicher Diwan*, 1818 – Divanul occidental-oriental) cristalizează aforistic experiența înțelepciunii, într-o varietate copleșitoare de forme. Sinteză a geniului său, poemul *Faust* (partea I 1808; partea II postum 1833), este rod al unei acumulări creatoare de peste o jumătate de secol, care simbolizează cucerirea sensurilor supreme ale vieții, întruchipate în activitate și creație. Operă dramatică, epică, lirică și satirică totodată, *Faust* abolește prejudecata purității genurilor literare, dînd o extremă libertate de manifestare expresiei poetice goetheene.

Johann Wolfgang Goethe

Fragmente din „Sprüche in Reimen”

Spun popoară, sclavii, regii
Că din cîte-n lume-avem
Numai personalitatea
Este binele suprem.

Nu faci efect; nesimțitori
Rămîn cu toții? Fii pe pace:
Cînd piatra cade-n mlaștină,
Ea nici un cerc nu face.

Ca-n ziua, care lumii te dete, în țării
Sta Soarele în crugu-i spre-a saluta planeteii;
Crescuși dup-aceea lege, de ea și azi te ții
Cum o urmași pe-atuncea, pășind în drumul vieții.
Nu scapi de tine însuși, cum ești trebui să fii:
Din vechi ne-o spun aceasta sibile și profeții
Și nici un timp cu nici o putere laolaltă
Nu frîng tiparul formei, ce vie se dezvoaltă.

(Traducere: Mihai Eminescu)

Bun venit și bun rămas

Îmi strigă dorul meu: călare!
În șea am fost cît ai gîndi.
Pe cîmp amurg în legănare,
Pe munți a nopților stihii:
În ceață învelit stejarul,
Urias năprasnic se clădea,
Și umbră rea din tot frunzarul
Cu mii de negri ochi pîndea.

Din dealul unui nor alene
Sta jalnic luna-n colbul sur,
Și vîntul filfîind din pene
Îmi vîforau jur împrejur;
Din noapte se nășteau strigoaie,
Dar viu și vesel eram chiar:
În vinele-mi, ce de vîpaie!
În inima-mi, ce joc de jar!

Mi te zăream, și raze pline
De har curgeau în pieptul meu,
Tot sufletu-mi ținea de tine,
Orice răsuflăt dam – al tău.
Timp roz de primăvară-n toane
Înconjura obrazul drag.
Ce gingășii, ce farmec, Doamne!
De-așa nădejdi am fost sărac!

Vai, inimă, te strîngi pustie
Cînd zorii despărțirii vin:
În sărutarea-ți, ce beție!
În ochii tăi uimiți, ce chin!
M-am dus, stătea, și-a ta privire
Plîngînd mă urmărea din loc:
Să fii iubit, ce fericire!
Și să iubești, zei, ce noroc!

Deasupra culmilor toate...

Deasupra culmilor toate
Pace stătu,
Din vîrfuri cutremurate
Abia simți tu
O adiere;
Paseri tăcură-n pădure.
Stai, peste o clipă
Adormi și tu.

În mii de forme...

În mii de forme te poți tot ascunde,
Dar, pururi îndrăgito, te cunosc;
Te poți în vâl de vrăji piti oriunde,
De-a pururi mlădioaso, te cunosc.

În chiparosul zvelt crescut în ramuri
De-a pururi mlădioaso, te cunosc,
Și pe canal în limpezile valuri,
De-a pururi alintato, te cunosc.

Suind cînd raza apei se deschide,
De-a pururi jucăușo, te cunosc.
Cînd nor întruchipat alt chip cuprinde,
De-a pururi schimbătoare, te cunosc.

În vîlul ierbii luminos de floare,
De-a pururi înstelato, te cunosc;
Și-n iedera cu brațe-agățătoare,
Cuprinzătoare, te și recunosc.

Cînd zorii ard și muntele roșește,
Înviorătoare,-n suflet te resfir,
Apoi, cînd clarul cer mi se boltește,
De-a pururi vînturato, te respir.

Tot ce cunosc în mine sau afară,
Învățătoare, singură mi-l dai;
Și cînd pe-Alah îl chem a suta oară,
De-o sută ori pe buze îmi răsai.

Fără margini

Mărirea ta e să nu poți sfîrși,
Ursita – să nu-ncepi de veșnicii.
Rotești în cîntec bolțile cu stele,
Sfîrșit și început sînt una-n ele,
Și ce ne-arată miezul deslușit
La început era și la sfîrșit.

Slobod

Lăsați-mă în șea să-mi fac de cap!
Cu voi în cort și în bordei nu-ncap!
Și vesel călăresc din zări în zări,
Peste căciula mea, doar înstelări.

Traduceri: Ion Pillat

Programul
MTV1Az MTV
műsoraProgramul
TV2A TV2
műsoraProgramul
RTL KlubRTL Klub
műsoraProgramul
TV RomâniaA Román
TV műsora

Szeptember 20. hétfő

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Szabadság tér 9.05 Bor és hatalom (spanyol sorozat) 10.05 A pampák királya (brazil sorozat) 11.05 Erdészház Falkenau (német sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok 14.05 Specht tanár úr (német sorozat) 14.50 MC 15.00 A homok titkai (brazil sorozat) 15.30 A Tenkes kapitánya 16.00 A tenger magazinja 16.35 Pearl (sorozat) 17.00 Mézga család 17.30 Találkozó 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Európa Tanács 18.25 Popzenei válogatás 18.40 Vészhelyzet (amerikai sorozat) 19.30 Híradó 20.00 A látogató (amerikai sorozat) 20.45 Telepódium 1-2 21.55 Kenő 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.30 TS 23.30 Világkép 23.00 TS.

Szeptember 21. kedd

5.43 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 A pampák királya (brazil sorozat) 11.00 Erdészház Falkenau 12.00 Híradó 12.30 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok (szlovén, német) 14.05 Specht tanár úr (német sorozat) 15.30 A homok titkai (brazil sorozat) 15.30 Tenkes kapitánya 16.00 A tenger magazinja 16.35 Pearl (sorozat) 17.00 Mézga család 17.30 Katolikus krónika 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Európa Tanács 18.30 Popzenei válogatás 18.40 Vészhelyzet (amerikai sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Vízi zsaruk (ausztrál sorozat) 21.00 Telemázi 21.30 A huszadik század nagy románcai 21.55 Kenő 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.30 Szabad verseny 23.00 TS.

Szeptember 22. szerda

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (sp. sor.) 10.05 A pampák királya (brazil sorozat) 11.05 Erdészház Falkenau 12.00 Híradó 12.30 Hírmagazin 13.00 Nemzetiségi magazinok 14.05 Specht tanár úr (német sorozat) 14.50 MC 15.00 A homok titkai 15.30 A Tenkes kapitánya 16.00 Pearl (amerikai sorozat) 17.00 Mézga család 17.30 Örökség, adósság, feladat 17.50 Körzeti híradók 18.15 Európa Tanács 18.30 Popzenei válogatás 18.40 Vészhelyzet 19.30 Híradó 20.00 Főszerepben Salamon Béla 20.35 TS 22.50 Hírek 22.55 Aktuális 23.20 TS.

Szeptember 23. csütörtök

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (spanyol sor.) 10.05 A pampák királya (brazil sorozat) 11.05 Erdészház Falkenau (német sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Hírmagazin 13.00 Együtt 14.05 Specht tanár úr (német sorozat) 14.50 MC 15.00 A homok titkai (brazil sorozat) 15.35 Kisokos 16.00 A tenger magazinja 16.30 Pearl 17.00 Ki marad a végén? 17.30 Máriapócs 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Európa Tanács 18.30 Időkerék 18.40 Vészhelyzet 19.30 Híradó 20.00 Szomszédok 20.30 Mr. Bean visszatér 21.00 Rögtön! 21.50 Kenő 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.30 Magyar Szalon 23.00 Amíg még élünk (angol sorozat).

Szeptember 24. péntek

5.42 Hajnali gondolatok 5.45 Agrárvilág 6.00 Szabadság tér 9.05 Bor és hatalom (spanyol sorozat) 10.05 A pampák királya (brazil sorozat) 11.05 Erdészház Falkenau 12.00 Híradó 12.30 Hírmagazin 13.00 Körzeti híradók 14.05 Specht tanár úr 14.50 MC 15.00 A homok titkai 15.30 Az új erdő gyermekei 16.00 Szentföldi szent helyek üzenete 16.35 Pearl 17.00 Ki marad a végén? 17.30 Debussy: Clair de Lune 17.50 Körzeti híradók 18.00 Híradó 18.15 Európa Tanács 18.30 Időkerék 18.40 Vészhelyzet (amerikai sorozat) 19.30 Híradó 20.00 TS Hírek 22.05 Híradó 22.15 Aktuális 22.40 A nyilvánvaló gyilkos (amerikai film).

Szeptember 25. szombat

5.45 Agrárvilág 6.00 Aranyfüst 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.05 Te jössz! 10.00 Hol-Mi? 10.30 A nagylány 12.00 Sanzonok hangján 12.30 Játék határok nélkül 12.45 TS 14.05 Jani hához megy 14.35 Delta 15.05 Zenebutik 16.00 A Századunk Műhelyéből 16.20 1100 év Európa közepén 16.50 TS 19.00 Lottóshow 19.20 Játék határok nélkül 19.30 Híradó 20.00 Kalózok (magyar film) 21.35 Kenő 21.45 Miss World Hungary 99 22.40 Malcolm (ausztrál film).

Szeptember 26. vasárnap

6.30 Gazdatévé 6.20 „Így szól az Úr!” 6.30 Gyerekeknek 7.30 Vasárnapi-sziget 8.55 Fesztivál a határon 9.15 Játék határok nélkül 11.00 Görög katolikus mise közvetítése Máriapócsról 12.10 Szerencsepercek 12.40 Visszatérés Édenbe 13.30 Játék határok nélkül 13.55 TS 15.55 Örömhír 16.15 Szomjazó földek 17.05 Emily 17.55 Időkerék 18.05 TS 19.00 A Hét 20.00 Játék határok nélkül 21.35 Cody (ausztrál sorozat) 23.10 Segélykoncert 24.00 Törzsszlat.

5.30 Faluvilág 5.40 Reggeli kiadás 6.25 Aerobik Norbival 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 8.55 Riviéra (ism.) 9.25 Friderikusz (ism.) 10.20 Autószalon 2000 10.50 Közvetlen ajánlat 11.20 Édes hármásban (fr. vígjátéksorozat) 11.50 Sunset Beach (am. sor., ism.) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Délidő (am. western) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciófilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Cassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sorozat) 19.55 Észak és Dél (amerikai sorozat) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Kettesben 23.15 Színpék (kulturális magazin) 24.00 Tudomány az Interneten 0.45 Vers éjféli után.

5.35 Faluvilág 5.45 Reggeli kiadás 6.25 Aerobik Norbival 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 8.55 Riviéra (ism.) 9.25 Segíts magadon! 9.50 Adrenalin 10.20 Szörmentén 10.50 Közvetlen ajánlat 11.25 Édes hármásban (fr. sor.) 11.50 Sunset Beach (am. sor., ism.) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Sötét bűnök egyenes adásban (fr. film) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Cassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Forró nyomon 20.50 JAG – Becsületbeli ügyek (am. sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Tűzriadó (amerikai sorozat) 23.25 Esküdt ellenségek (amerikai sor.) 0.20 Eletével az Interneten 0.55 Vers éjféli után.

5.45 Faluvilág 5.55 Reggeli kiadás 6.25 Aerobik Norbival 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 8.55 Riviéra (ism.) 9.25 Baba Mama magazin 9.50 Zoom (ism.) 10.50 Közvetlen ajánlat 11.25 Édes hármásban (fr. sor.) 11.50 Sunset Beach (am. sor., ism.) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Nápolyban kezdődött (olasz vígjáték) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciófilm) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Cassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Rex felügyelő (német-osztrák sor.) 20.50 Esti Broadway 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Lady Jane (angol film) 1.00 Kultúra az Interneten 1.35 Vers éjféli után.

5.15 Faluvilág 5.25 Reggeli kiadás 6.25 Aerobik Norbival 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 8.55 Riviéra (ism.) 9.25 Airport – A reptér (angol dokumentumfilm) 9.50 Kiskedvencek klinikája 10.20 Hurrá, utazunk! 10.50 Közvetlen ajánlat 11.25 Édes hármásban (fr. sor.) 11.50 Sunset Beach (am. sor., ism.) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Pénzes asszony kereseték (amerikai vígjáték) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciófilm) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Cassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 20.00 Friderikusz. Osztálytalálkozó 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 A 11. parancsolat (magyar-német film) 0.10 Magyarország holnap 0.50 Vers éjféli után.

5.35 Faluvilág 6.05 Reggeli kiadás 6.25 Aerobik Norbival 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 8.30 Gazdagok és szépek (am. sor., ism.) 8.55 Riviéra (ism.) 9.25 Magyarország holnap 9.50 Follow me 10.20 Divat Show 10.45 Fő az egészség 10.50 Közvetlen ajánlat 11.25 Édes hármásban (fr. sor.) 11.50 Sunset Beach (am. sor., ism.) 12.35 Riviéra (európai koprodukciós sor.) 13.00 Titokzatos idegen (amerikai film) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciófilm) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Cassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 20.00 Dáridó 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Szeszélyes éjszakák. Autószalon 2000 (autós magazin). Az idegen (amerikai krimi) 0.40 Vörös cipellők (amerikai erotikus film).

6.00 Gyökereink 6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 9.00 Cartoon Network 11.00 Partytévé 15.00 Csillagközi szökevények (amerikai sci-fi kalandfilmsorozat) 16.00 Sabrina, a tinédzser boszorkány (amerikai vígjátéksorozat) 16.30 Jó barátok (amerikai vígjátéksorozat) 17.00 Dawson és barátai (amerikai filmsorozat) 18.00 Szerem első látásra 18.30 Tények 19.00 Herkules (amerikai fantasziassorozat) 20.00 A bosszú börtönében (amerikai akciófilm) 21.55 Beverly Hills-i zsaru 2. (amerikai vígjáték) 23.45 Y akták (kanadai misztikus sor.) 0.15 Pamela titkai 2. (amerikai erotikus film).

6.00 Reggeli gondolatok 6.30 Állatkert a háztáskában 7.00 TV2 Matiné 9.00 Cartoon Network 11.00 Gimidili (amerikai ifjúsági sor.) 11.25 Madison (kanadai ifjúsági sor.) 11.50 Hurrá, utazunk! 12.20 Vad világ (természetfilm-sor.) 13.15 Friderikusz. Osztálytalálkozó (ism.) 15.15 MacGyver (amerikai krimi sor.) 16.10 A Supercsapat (amerikai akciófilm) 17.05 Mission Impossible (angol akciófilm-sorozat) 18.00 Xena (amerikai sor.) 19.00 Napló 20.00 Az alkusz nem alkuszik (amerikai vígjáték) 21.40 Friderikusz: Szubjektív 22.40 Góli! Góli! 23.30 Uri muri (színházi előadás) 1.40 Forró nyomon 2.25 Vers éjféli után.

6.00 Országgház (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Eletér (ism.) 9.15 Recept Klub (ism.) 9.25 Superman legújabb kalandjai (am. sor., ism.) 10.15 Barátok közt (sor., ism.) 10.45 Top Shop 11.15 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Eletér 13.20 Recept Klub 13.30 Top Shop 13.55 Lili, a virággal 14.25 Klip Klub 14.45 Lassie (am. sor.) 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Cobra 11 (német sor.) 20.55 Helyszíni szemle (bűnügyi dokumentumfilm) 21.45 Este (hírmagazin) 22.15 Brooklyn South (am. sor.) 23.05 A mi huszadik századunk (angol dokumentumfilmsor.) 0.05 Pont hu 0.35 Fókusz (ism.) 0.55 Divatklip.

6.00 Antenna (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Eletér (ism.) 9.15 Recept Klub (ism.) 9.25 Superman legújabb kalandjai (am. sor., ism.) 10.15 Barátok közt (sor., ism.) 10.45 Top Shop 11.15 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Eletér 13.20 Recept Klub 13.30 Top Shop 13.55 Lili, a virággal 14.25 Klip Klub 14.45 Lassie (am. sor.) 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Vészhelyzet (am. sor.) 20.55 A riport: Frei Tamás 21.45 Este (hírmagazin) 22.25 MMM (Mi? Mennyi? Miért?) 22.55 Monty Python – Magánpraxis (angol vígjáték) 0.35 Fókusz (ism.) 0.55 Divatklip.

6.00 A Dunánál 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Eletér (ism.) 9.15 Recept Klub (ism.) 9.25 Superman legújabb kalandjai (am. sor., ism.) 10.15 Barátok közt (sor., ism.) 10.45 Top Shop 11.15 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Eletér 13.20 Recept Klub 13.30 Top Shop 13.55 Lili, a virággal 14.25 Klip Klub 14.45 Lassie (am. sor.) 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Csillag 21.00 Várom a párom 21.45 Este (hírmagazin) 22.20 Öreglányok (am. sor.) 22.50 Dóra mozija 23.20 Bűnvadások (am. sor.) 0.15 Fókusz (ism.) 0.35 Divatklip.

6.00 Pont hu (ism.) 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Eletér (ism.) 9.15 Recept Klub (ism.) 9.25 Superman legújabb kalandjai (am. sor., ism.) 10.15 Barátok közt (sor., ism.) 10.45 Top Shop 11.15 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Eletér 13.20 Recept Klub 13.30 Top Shop 13.55 Lili, a virággal 14.25 Klip Klub 14.45 Lassie (am. sor.) 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Amerikai nindzsa 5. (amerikai akciófilm) 21.45 Este (hírmagazin) 22.20 Senki bolondja (am. film) 0.15 Fókusz (ism.) 0.35 Divatklip.

6.00 Bibliai kalandok 6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Eletér (ism.) 9.15 Recept Klub (ism.) 9.25 Superman legújabb kalandjai (am. sor., ism.) 10.15 Barátok közt (sor., ism.) 10.45 Top Shop 11.15 A farm, ahol élünk (am. sor., ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Eletér 13.20 Recept Klub 13.30 Top Shop 13.55 Lili, a virággal 14.25 Klip Klub 14.45 Lassie (am. sor.) 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 16.55 Mire gondolok? 17.00 A farm, ahol élünk (am. sor.) 17.50 Mire gondolok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sorozat) 20.00 Tébolygó 20.55 Heti hetes 21.45 Este (hírmagazin) 22.25 Amikor éjfélt üt az óra (amerikai horrorkomédia) 0.05 Erotikus fantáziák 0.30 Fókusz (ism.) 0.50 Divatklip.

6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyökklub 10.50 Csörre töltve 11.15 Mire gondolok? 11.20 BUGS – A cég hullámhosszán (angol sor.) 12.15 Kedvenc 12.45 RTL Klub Road Show 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.10 Pepsi Music Chart 14.10 Galla-mappa 14.40 Spartacus (am. film) 16.45 Kung-fu (amerikai sor.) 17.35 SeaQuest Dsv – A mélység birodalma (amerikai sor.) 18.30 Híradó 18.50 Fókusz plusz 19.10 Paula és Paulina (mexikói sor.) 20.00 Esti Showder 21.40 RTL Sport Klub 22.50 Híradó 23.05 Életvesztélyben – Hétköznapi hősök 0.05 Beavis és Buttthead (am. rajzfilmsorozat) 0.30 Fókusz plusz 0.50 Divatklip.

6.30 Ez nem boszorkányság! (francia ismeretterjesztő sor.) 7.00 Kölyökklub 11.00 Csörre töltve 11.25 Mágusok (ausztrál- lengyel sor.) 11.50 Mire gondolok? 11.55 A delfinek birodalmában (angol természetfilm) 12.55 Mire gondolok? 13.00 Hírek 13.15 Spartacus (amerikai film) 15.05 Acapulco Akciócsapat (amerikai sor.) 16.00 2x2 néha sok(k) (amerikai vígjátéksorozat) 16.30 Ausztrál expressz (ausztrál kalandfilmsorozat) 17.30 Dallas (amerikai sor.) 18.30 Híradó 18.50 Akták 19.10 Paula és Paulina (mexikói sor.) 20.00 Sztriptíz (amerikai akciófilm) 21.40 Igaz történetek: Veszélyes szerelem (amerikai film) 23.40 Híradó 23.55 Országgház 0.25 A delfinek birodalmában (angol természetfilm, ism.) 1.25 Akták (ism.) 1.50 Divatklip.

11.00 TVR Info 11.05 Serial. Ivanhoe 12.00 Ecclesiast '99 12.30 Medicina pentru toți 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Tradiții 14.30 Ecoturism 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.20 Serial. Preotul și circiumărita 17.10 Jumătatea ta 18.00 TVR Info 18.05 Corect 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 20.00 Film. Fantoma 22.05 Ordinea Publică 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Planeta Cinema 24.20 Întinirea de la miezul nopții.

6.00 Matinal național 8.30 Desene animate 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dintre sute de catarge 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 De dor... 16.00 Serial. Preotul și circiumărita 17.00 TVR Info 17.10 Jumătatea ta 18.00 TVR Info 18.05 Corect 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 20.00 Telecinemateca 21.55 Jurnalul de noapte 22.10 Nodul Gordian 22.55 Estival Jazz.

6.00 Matinal național 8.30 Desene animate 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Integrale 15.00 Pro Patria 16.00 Serial. Preotul și circiumărita 17.00 TVR Info 17.10 Jumătatea ta 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Camera misterelor. 20.00 Serial. Lumea bărbatilor 20.30 Impact 21.00 Serial. Vedere din Nashville 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Români fără frontiere. 23.00 Bucuriile muzicii.

6.00 Matinal național 8.30 Desene animate 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Serial. Lumea bărbatilor 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Conviețuiri 16.00 Serial. Preotul și circiumărita 16.30 Serial. Preotul și circiumărita 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Mistere și minuni 17.00 Rezultatele tragerilor Super Loto 5/40 și Expres 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 20.00 Concert extraordinar 22.00 Jurnalul de noapte 23.15 Memorialul Timișoara – decembrie 1989. 24.25 Pariu Trio. 24.30 Film. Cu sînge rece.

6.00 Matinal național 8.30 Desene animate 9.30 Povești de adormit copii 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 TVR Craiova 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 De la lume adunate... 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Preotul și circiumărita 18.05 Corect! 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Camera misterelor 20.00 Serial. Miracole 21.00 Film. Costanza 22.35 Jurnalul de noapte 22.55 Cinematograful de noapte. Armata divină.

6.00 Matinal național 7.30 Desene animate 8.00 TVR Info 8.05 Serial. Povești de adormit copii 8.30 Film. Aventurile lui Tom Sawyer și Huck Finn 10.00 Întinirea de sîmbătă 12.00 De dor, de dragoste, de joc... 12.30 A doua alfabetizare 13.00 TVR Info 13.10 Arca...Marinei în Țara Marinarilor 15.15 Școala vedetelor 16.15 Lumea de mine 17.15 Sarabanda 18.00 Telenciclopedia 19.00 Jurnal 19.30 Surprize, surprize 21.30 Serial. Farmece 22.20 TVR Info 22.35 Film. Fiicele lui Yemanjá 24.50 Rock Pop Bazar.

6.00 Lumină din lumină 7.00 Desene animate. Ursulețul Winnie 8.00 TVR Info 8.05 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.00 Viața satului 12.00 Tezaur folcloric 13.00 TVR Info 13.10 E șansa ta! 15.20 Direcția Știri prezintă: Atlas. Mozaic internațional 16.15 Serial. Ivanhoe 17.05 Tragerile Loto Special 6/49 și Noroc 17.15 Sarabanda 18.00 Serial. O familie ciudată 18.30 Fotbal Info 19.00 Jurnal 19.30 Șapte zile în România 20.00 Divertis 21.10 Film. Laleaua neagră 23.00 TVR Info 23.20 Pariul Trio 24.25 Dintre sute de catarge.

Vineri, 17 septembrie

Sâmbătă, 18 septembrie

Duminică, 19 septembrie

Luni, 20 septembrie

Marți, 21 septembrie

Miercuri, 22 septembrie

Joi, 23 septembrie

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune radiofonică în limba română
20 SEPTEMBRIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

21 SEPTEMBRIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20 Relatare de la București, de la reuniunea jurnaliștilor români de radio 10.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Oameni celebri români – serial 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

22 SEPTEMBRIE, MIERCURI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Avanspremieră „Ecranul nostru” 11.00 „Magazinul Vîrșnicilor” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avanspremieră „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

23 SEPTEMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Avanspremieră „Ecranul nostru” 11.00 „Magazinul Vîrșnicilor” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămînii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

24 SEPTEMBRIE, VINERI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 „Oameni care au fost...” – muzică, artă, literatură – serialul Elenei Munteanu 11.20 Actualități la români din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Virșet 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.45 Revista „Foi românești” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

25 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Rita Ruja)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al

adunărilor baptiste 14.45 „Party Time” – magazin de muzică ușoară 15.00 „Pe undele Europei” – magazin euroregional realizat de studiourile din Timișoara și Seghedin 15.58 Încheiere.

26 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Rita Ruja)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.00 Retrospectiva săptămînii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.00 „Magazinul Vîrșnicilor” (reluarea emisiunii de joi) 15.30 Retrospectiva evenimentelor politice ale săptămînii – program preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru 22 septembrie 1999 (MTV 1 ora 13.50)

reluare: 26 septembrie 1999 (MTV 2 ora 6.25)

Programul prevăzut al săptămînii viitoare.

Emisiunea românească televizată de această dată se va prezenta de la Giula, unde la 18 septembrie a.c. se va înființa Autogubernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. După desfășurarea alegerilor redactorul programului va invita cîțiva reprezentanți ai vieții noastre publice, la o discuție despre experiențele alegerilor, dar și despre viitor.

Realizator: Aurel Becan

FM 92,1 STEREO
RADIO VOCEA
EVANGHELIEI ORADEA

5.00–5.30 Actualități BBC 5.30–7.00 Bună dimineața 7.00–7.20 Știri locale 7.30–8.30 Muzică și meditații biblice 8.30–9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualități BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00–16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00–17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00–17.45 Actualități BBC 17.45–18.00 Anunțuri și reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu brațele deschise 20.00–20.30 Actualități BBC 20.30–21.00 Car-tea pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA

SW 49 m, zilnic 18.00–18.45

MW 1395 kHz, luni, marți 21.15–21.30

Dacă doriți

să ne sunați...

...vă stăm la dispoziție!

LA TELEFON: 66/361-789, 66/463-152

TELEFAX: 66/463-152

E-mail: foaia@gyula.hungary.net

între orele 8.00–15.30

Anunțuri, reclamă, mică publicitate pot fi trimise și prin telefon și telefax la adresa redacției. Le vom publica în cel mai scurt timp, în mod gratuit.

SPORT
JO 2000: risc de alergii din cauza polenului

La Jocurile Olimpice de la Sydney, din anul 2000, există un risc de alergii din cauza polenului, care atinge cota maximă la începutul lunii septembrie, puțin după începerea marii competiții, informează Gazzetta dello Sport.

Nivelul polenului este atât de ridicat încît ar putea influența performanțele sportivilor cu probleme de alergii, arată un studiu efectuat de Centrul de imunologie clinică și alergii al Spitalului din Westmead, care a analizat 214 sportivi. Rezultatele au fost următoarele: 59 dintre aceștia suferă de rinoconjunctivită alergică, 21 de astm și 17 de eczeme.

Cadouri doar de 300 de franci elvețieni

UEFA a reamintit recent principiile de transparență care trebuie respectate de membrii comisiilor sale, înainte de preluarea acestor funcții. Noii membri ai comisiilor UEFA trebuie să notifice în scris, înainte de preluarea funcției, ce însărcinări au în prezent în fotbal activitatea profesională, legăturile de afaceri care ar putea intra în conflict de interese cu forul fotbalistic european etc.

UEFA a reamintit că membrii comisiilor sale nu au voie să primească daruri care depășesc în valoare 300 de franci elvețieni.

Rezultate din campionatul de fotbal al Ungariei

 Divizia II (NB II)
Giula–Borsodi Volán 1-1

 Divizia III (NB III)
Bătania–Hajós FC 0-3

 Seria I. a jud. Bichiș
Micherechi–Füzesgyarmat 1-0
Aletea–Gyulavári 0-2

 Foto:
Eva Ruja
Bányai

Mușcată minunată – păcat că-n alb-negru
Moartea prințesei Diana rămîne învăluită în mister

Pentagonul a revăzut documentele de arhivă referitoare la prințesa Diana, dar nu a găsit nimic din ceea ce ar fi putut elucida cauzele accidentului de la sfîrșitul verii anului 1997, de la Paris, soldat cu moartea prințesei inimilor și a prietenului ei, Dodi Al-Fayed, transmit AFP, AP și Reuters. Miliardarul egiptean Mohamed Al-Fayed, tatăl lui Dodi, i-a cerut fostului senator american George Mitchell să facă uz de relațiile lui și să ceară Ministerului Apărării al SUA să caute date de arhivă privind organizarea unui eventual complot care s-ar fi putut afla la originea morții lui Lady Di. Această sarcină a revenit unui consilier

al ministrului Apărării al SUA, care a examinat zeci de documente referitoare la prințesa Diana, dar care nu conțin date privind organizarea unui complot sau privind circumstanțele accidentului în care ea și-a pierdut viața, a declarat purtătorul de cuvînt al Pentagonului, Kenneth Bacon.

Nici prințesa Diana, nici Dodi Al-Fayed nu făceau obiectul unei supravegheri a serviciilor secrete de la Washington, conform aceleiași surse. Numele ei apare doar în rapoarte ale ambasadelor privind voiajele efectuate în străinătate de prințesa Diana și de prințul Charles.


AMABILITATE

 – Măi frate, fii bun și împrumută-mi 20 de forint.
– Cu plăcere, dragă, dar n-am la mine acum!
– Dar acasă?
– Mulțumesc de în-trebare, acasă toți sînt sănătoși.

LA DOCTOR

 Un bîlbîit s-a îmbolnăvit și a mers la doctor. Din cauza bîlbîielii doctorul n-a înțeles ce vrea...
– Totdeauna te bîlbîi așa de rău?
– Nu, domnule doctor, numai cînd vorbesc!

Pensiunea Valea Crișurilor

În pitorescul loc de întîlnire a Crișului Alb cu cel Negru, la șase km de Giula, în zona de agrement Szanazug, Pensiunea Valea Crișurilor vă oferă posibilități excelente de cazare (13 camere cu 2-3 paturi) și masă, cu parcare gratuită. Petreceți clipe plăcute la ștrandul amenajat, cu intrare liberă, al pensiunii!

Informații la tel. 66/461-230; 06-60/304-755.

REPA – RENT S.R.L. – str. NUSZBEK nr. 10 – GIULA

ÎNCHIRIAZĂ ȘI EXECUTĂ REPARAȚII AUTO

 ÎN PERMANENȚĂ SE POT ÎNCHIRIA URMĂTOARELE TIPURI DE MAȘINI
VOLKSWAGEN VENTO 1.8 OPEL KADETT 1.3 S
VOLKSWAGEN GOLF III 1.4, 1.6 LADA SAMARA 1.5
VOLKSWAGEN POLO CLASSIC 1.4 LADA 2105 1.3

INFORMAȚII LA TELEFON: 06-30/9586-419

 Atenție, filatelisti!
VÎNZARE – CUMPĂRARE
de mărci poștale, serii și colecții complete!
ESTIMARE – ATESTARE de colecții și unicate!
Pe adresa:
EXKLUSIV-PHILATELIA Kft.
H-5700 GYULA, Tiborc u. 18.
Tel./fax: 463-341

Atenție gospodari!

De vînzare la prețuri accesibile: pui de carne albi și pui galbeni, de ouați!

 La adresa: lângă incubatorul de pui de lângă șoseaua dintre Giula și Békéscsaba.
Telefon: 06 20 9854-338

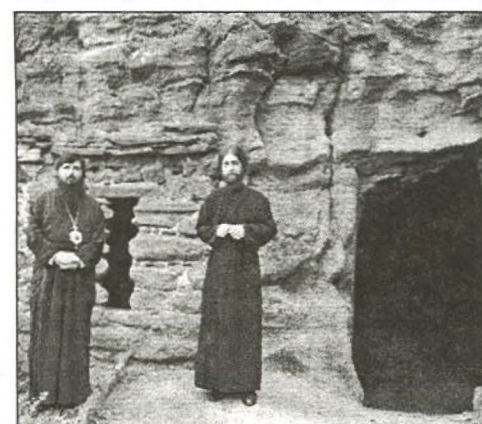
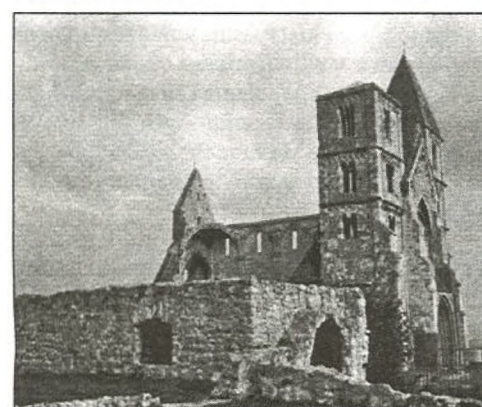
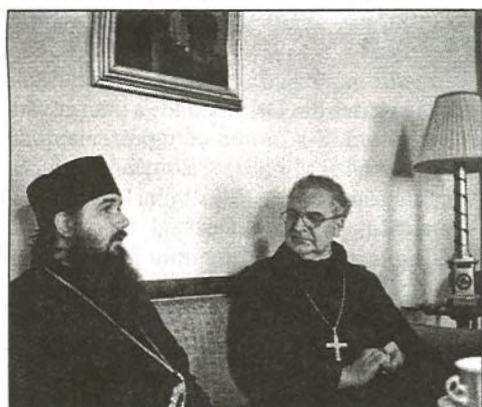


ORTODOXIA



ANUL II NR. 8.

SEPTEMBRIE 1999



Cealaltă Ungarie...

Există un alicu limpristic: în toate țările, capitala este „țara”, iar restul țării reprezintă cealaltă parte de țară, „cealaltă țară”. Există, așadar, Parisul. Și Parisul este Franța. Dar, mai există și cealaltă Franță. Adică Franța din afară Parisului.

Tot așa există România: mizeria ei, ororile din ea. Dar, există și cealaltă Românie: România duhovnicească – eu aș zice, România adevărată – cea de dincolo de sordidul răuat insistenț de camerele de luat vederi, tocuite în slujba cui? –

Așa e și Ungaria, țara în care trăim; există țara la prima vedere – ordonată, civilizată, curată, europeană, și, totuși, această aparență este prea puțin; există și o altă Ungarie – cea spirituală, cea de nemăsmurat cu instrumentele veacului, cea care rămâne în reșnie – Ungaria eternă. De aceasta, mânturise, sunt îndrăgostit. Și ea nu poartă nume americane, nu se măsoară după Coca-Cola sau Fast-food, ci se citește în chie transcendentă. Ea este Pannonia Sfântului Martin din Tours, cel din Sabaria Pannoniei și are nume ce se pot scrie: Pannohalma, Ják, Kébelny, Zsámbeck, Bélapátfalva, Bakonybél, Zirc, Tihány, Veszprém, Esztergom.

J. Sofronie



„VOI SÎNTEȚI SAREA PĂMÎNTULUI. DĂCĂ SAREA SE VĂ STRICĂ, CU CE SE VĂ SĂRA?”

[MATEI 5. 13]



1 iunie a.c. P.S. Sa a vizitat Protopopiatul Apateu la Parohia Apateu, și întâlnit cu P.C. Protopop și cu domnul primar și a săvârșit slujba de binecuvântare la începerea lucrărilor de restaurare a bisericii parohiale, discutând cu meșterii și ținându-le un cuvânt de învățătură despre importanța muncii pe care o desfășoară; a supravegheat transportul și așezarea sfințelor odoare din biserică în paraclisul Casei Parohiale.

A vizitat Parohia Jaca, întâlnindu-se și sfătuindu-se împreună cu P.C. Protopop, cu pr. Pop Cosmin proaspăt hirotonit și instalat în Parohia Jaca, Casa Parohială, Școala Confesională, discutând asupra problemelor și posibilităților de dezvoltare a parohiei. A vizitat biserica ortodoxă românească din Peterd, rugându-se și vorbind cu credincioșii, vizitând împrejurimile bisericii, casa parohială aflată într-o stare avansată de degradare.

A vizitat pe bunul credincios Ioan Pinteș și soția sa Maria Pinteș, la ei acasă, binecuvântându-le casa și exprimându-le cuvânt de încurajare și de mulțumire din partea Episcopiei, a Episcopului personal, pentru statornicia lor în credință și menținerea credinței ortodoxe strămoșești, cu mari sacrificii pe aceste meleaguri.

2 iunie a.c. P.S. Sa a avut Ședința de lucru cu doamnele de la Muzeu, Elena Ciobai și Emilia Martin, privitor la lansarea volumului „Vestigiile Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria” și la alte aspecte privind restaurarea obiectelor de patrimoniu și conservarea acestora.

A vizitat mănăstirea în care s-a călugărit, Hodoș Bodrog, și s-a închinat la Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Bodrog și la Sfintele Moaște ale Mănăstirii, vorbind cu Părintele Stareț și cu călugării.

3 iunie a.c. P.S. Sa a vizitat Mănăstirea în care a slujit la Arad, Sfântul Simeon Stîlnicul din Arad – Gai, închinându-se la Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului din această Mănăstire, vorbind cu Maica Stareță, cu preoții slujitori, cu maicile și surorile mănăstirii.

A vizitat Casa Parohială din Bătănia, unde s-a întâlnit cu Pr. Paroh și cu Doamna Preoteasă. A vizitat expoziția de Artă Plastică de la Galeria din Arad, unde sînt expuse lucrări cu conținut iconic ale talentatului artist Ștefan Oroian din Ungaria.

4 iunie a.c. P.S. Sa a prezidat Ședința Permanenței a Consiliului Eparhial.

S-a întâlnit cu un grup de ziaristi din România, împreună cu care a vizitat Biserica și Casa Parohială din Micherechi, aici vizitând șantierul deschis pentru restaurarea bisericii.

5 iunie a.c. P.S. Sa, a săvârșit Sfînta Liturghie la Biserica cu Hramul Nașterea Maicii Domnului din Parohia Bichiș, declarînd Biserica Paraclis Episcopale; a ținut cuvînt de învățătură.

A vizitat Casa Parohială, participînd la agapa oferită de doamna preoteasă văduvă, Emilia Ciumpilă și de fiul acesteia d-l Gheorghe Ciumpilă, membru în Adunarea Eparhială.

A vizitat șantierul de lucru de la biserica ortodoxă românească din Apateu, casa parohială precum și bisericile și casele parohiale de la Săcal, Peterd, Veherd și Jaca.

A participat la Serata culturală organizată de Autogovernarea Minoritară Română din Jaca și de primăria locală. La Jaca s-a întâlnit cu domnul Tânase Ioan, vicepreședinte al Uniunii Autogovernărilor Românești pe Țară cu domnii primari din Jaca, Veherd, Otlaca-Pustă și cu reprezentanți ai Autogovernării Minoritare Române din Jaca și s-a întâlnit cu membrii formației de dansuri populare românești din loc. Șiria – Arad, precum și cu Pastorul Reformat din Jaca, și cu doamna acestuia.

6 iunie a.c. P.S. Sa a vizitat parohia Julia Mică și s-a rugat împreună cu credincioșii. A săvârșit Sfînta Liturghie, ținînd cuvînt de învățătură la Parohia Ortodoxă Română Aletea.

S-a întâlnit cu domnul Primar, cu conducerea Primăriei, cu conducerea Autogovernării Minoritare Române și a Romilor (romii din

Itinerarul pastoral al Prea Sfințitului Părinte Episcop SOFRONIE, Episcop al Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria.

Aletea, sînt vorbitori de limba română și credincioși ai Bisericii Ortodoxe Române).

S-a întâlnit cu domnul Gheorghe Petrușan, pictor profesor la Aletea, cu cadre didactice de la Școala românească, cu credincioși din parohie.

A vizitat expoziția de acuarele și grafică a domnului Petrușan. A participat la agapa oferită de primărie și de oficialități, în Sala Festivă a Școlii Profesionale din Aletea. A vizitat Parohia Bătănia și Grădinița Românească din localitate, luînd parte la serbarea grădiniței.

7 iunie a.c. P.S. Sa, a săvârșit Sfînta Liturghie în prima zi a Postului Sfinților Apostoli Petru și Pavel la biserica ortodoxă românească din Darvaș, unde a rostit cuvînt de învățătură, discutînd cu membrii Consiliului Parohial, ai Adunării Parohiale, cu doamnele din



Comitetul Parohial, despre posibilitățile de îmbunătățire a vieții bisericești din parohie.

A vizitat biserica ortodoxă, casa parohială și muzeul Bisericii Ortodoxe de la Mișcolț reculegîndu-se în fața Sfîntului Altar a cărui marmură a fost donată de Evreia Șaguna, român moscopolean, strămoșul marelui mitropolit Andrei Șaguna și la mormîntul Arhimandritului de Scaun al Patriarhiei din Karloviț Emilian Margău (Biserica din Mișcolț construită de românii moscopoleni a depins direct de scaunul mitropolitan și apoi patriarhal de Karloviț).

A vizitat șantierul de la Biserica Parohială Apateu și pe Pr. Protopop, unde s-a întâlnit cu Excelența Sa Domnul Viorel Badea, Ministru Secretar de Stat pentru Problemele Românilor de Pretutindeni, vorbind despre situația cu care se confruntă Episcopia Noastră.

8 iunie a.c. P.S. Episcop a săvârșit Sfînta Liturghie la Catedrala Episcopală din Julia. A deschis lucrările comisiei de inventariere a patrimoniului Episcopiei și a bunurilor materiale mobile și imobile existente în Reședința Episcopală și în birourile administrative ale Episcopiei. S-a întâlnit cu Domnul Ministru Secretar de Stat, Viorel Badea, cu Domnul Expert pe lîngă Guvernul României Mircea Gherboveț, care a adus o importantă donație de Icoane pentru Episcopie. S-a întâlnit la Redacția săptămînalului românesc „Foia românească” cu redactorul șef domnul Mihai Kozma, cu personalul redacției și cu un grup de ziaristi din România, analizînd posibilitățile de îmbunătățire a apariției suplimentului „Ortodoxia” și de mărirea spațiului tipografic acordat Bisericii noastre.

A vizitat Biblioteca orașenească aflată în fostul local al Liceului Românesc din Julia unde l-a cunoscut pe domnul director Krasznahorkay Géza, ginerele părintelui Magdu din Bătănia, hotărînd asupra condițiilor

de desfășurare a lansării volumului „Vestigiile Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria”. A vizitat biserica parohială și casa parohială din Julia Mică, împreună cu domnul ministru și cu grupul de experți și ziaristi din România.

A vizitat împreună cu delegația din România parohia din Micherechi, inspectînd lucrările în curs.

9 iunie a.c. P.S. Sa a prezidat Ședința de lucru cu Pr. Consilieri și Comisia de Inventariere a bunurilor Episcopiei.

10 iunie a.c. P.S. Episcop a efectuat o vizită la Parohia Cenadul-Unguresc.

11 iunie a.c. P.S. Sa a săvârșit Sfînta Liturghie, împreună cu preoții din cadrul Episcopiei la biserica ortodoxă românească din Cenad, ținînd cuvînt de învățătură.



A prezidat Ședința de lucru cu Clerul Episcopiei la Sediul Autogovernării locale din Cenad.

A participat la agapa oferită la Căminul Cultural din Cenad.

S-a întâlnit cu Domnul Ministru Secretar de Stat la Sediul U.C.R.U. și cu conducerea U.C.R.U., cu intelectuali români reprezentanți ai vieții culturale românești din Julia.

12 iunie a.c. P.S. Sa, a săvârșit Sfînta Liturghie la biserica ortodoxă română din Peterd, unde a ținut cuvînt de învățătură, întâlnindu-se cu membrii Consiliului Parohial, ai Adunării Parohiale și cu doamne din Comitetul Parohial.

A vizitat parohia din Micherechi, și șantierul de lucrări de la biserica parohială.

14 iunie a.c. P.S. Sa s-a întâlnit la Sediul Episcopale cu preoții din cadrul Episcopiei. Împreună cu colaboratorii a pregătit lucrările pentru Consiliul Eparhial și Adunarea Eparhială.

A vizitat parohia Micherechi.

A luat parte la festivitatea de lansare a volumului „Vestigiile Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria” semnat de Elena Csobai și Emilia Martin, în localul fostului Liceu Românesc din Julia, la ora actuală bibliotecă, în sala de lectură, susținînd un cuvînt ocazional și vernisînd expoziția de grafică și artă fotografică dedicată Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, în sala mică de conferințe a fostului liceu românesc. A acordat interviu postului de radio românesc din Seghedin.

15 iunie a.c. P.S. Sa s-a întâlnit cu Prea Fericitul Patriarh Teoctist și cu membri ai Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

16-17 iunie a.c. P.S. Sa a luat parte la București la Ședința de lucru a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române fiind prima ședință a Sfîntului Sinod la care a participat în ca-

litate de Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria. Este prima dată cînd în istorie la o sesiune de lucru a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române Autocefale ia parte un Episcop al Julei și al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

18 iunie a.c. P.S. Sa s-a întâlnit la București cu membri ai Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

19 iunie a.c. P.S. Sa a asistat la Sfînta Liturghie din Catedrala Episcopală și a prezidat lucrările Ședinței de constituire și de lucru a Consiliului Eparhial, în noua sa structură. A vizitat parohia Apateu, inspectînd lucrările la Sfîntul locaș. S-a întâlnit cu Domnul Primar.

20 iunie a.c. P.S. Sa a săvârșit Sfînta Liturghie la biserica din Darvaș, unde a ținut cuvînt de învățătură. S-a întâlnit cu reprezentanți ai Autogovernării Minoritare Române locale, ai Primăriei, cu membrii Consiliului Parohial, cu doamne din Comitetul Parohial.

21 iunie a.c. P.S. Sa a primit în Reședința Episcopală pe Domnii Traian Cresta și Gheorghe Marc. A acordat un interviu Doamnei Ana Radici pentru săptămînalul Foia Românească. A supravegheat acțiunea de distribuie a icoanelor venite în dar pentru parohii de la Guvernul României. A vizitat parohiile și protopopiatele Micherechi și Apateu. A participat la repetiția corului comunității din Apateu.

22 iunie a.c. P.S. Sa a vizitat Protopopiatele Apateu și Micherechi.

23 iunie a.c. P.S. Episcop a vizitat Centrul Cultural Român din Budapesta și imobilele Gojdu.

24 iunie a.c. P.S. Sa a săvârșit Sfînta Liturghie la Parohia Ortodoxă Română din Budapesta, cu ocazia sfîntei sărbători „Nașterea Sfîntului Ioan Botezătorul”. A rostit predica zilei. A hirotesit întru Iconom Stavrofor și Protopop de Budapesta pe Preotul Marius Maghiaru, parohul bisericii Ortodoxe Române din Budapesta. S-a întâlnit cu credincioșii parohiei și cu Consiliul Parohial. A vizitat Biserica Ortodoxă Sîrbă din Pesta și s-a întâlnit cu tineri din cadrul comunităților ortodoxe române și maghiare.

25 iunie a.c. P.S. Sa a slujit la Taina Sfîntului Maslu la parohia Apateu, talcuind credincioșilor semnificația acestei Sfînte Tai-ne.

26 iunie a.c. P.S. Sa a prezidat lucrările de sfîrșit de semestru I ale Adunării Eparhiale în Sala Sfinții Arhangheli a Reședinței Episcopale din Julia unde s-au discutat probleme importante și s-au luat măsuri vitale pentru buna organizare a vieții bisericești din Eparhie.

A prezidat agapa solemnă cu membrii Adunării Eparhiale la Hotelul Agro din Julia. A vizitat parohiile Micherechi și Chitighaz. A acordat interviu pentru emisiunea Ecranul Nostru.

27 iunie a.c. P.S. Sa a săvârșit Sfînta Liturghie la Paraclisul Episcopale Nașterea Maicii Domnului din Bichiș, rostind predica zilei.

S-a întâlnit cu credincioșii din parohie, a vizitat casa parohială din Bichiș și a luat parte la agapa oferită de Prea Onorata Doamnă Preoteasă văduvă Emilia Ciumpilă și de fiul dînzei și al Preotului Ciumpilă-Gheorghe Ciumpilă. A vizitat Biserica Ortodoxă din Bichișciaba.

28 iunie a.c. P.S. Sa a fost primit la Seghedin de Domnul Consul General al României Andrei Oancea, fiind oaspetele acestuia pentru un dîneu oficial. A vizitat parohia Cenadul Unguresc și împrejurimile Macăului.

29 iunie a.c. P.S. Sa, cu ocazia sărbătorii Sfinților Apostoli Petru și Pavel a asistat la Sfînta Liturghie în Catedrala Episcopală din Julia rostind predica zilei. A acordat un interviu postului de televiziune T.V.R.I din București. A vizitat parohiile Micherechi și Chitighaz, iar la Aletea a săvârșit Sfînta Taină a Maslului, ținînd un cuvînt ocazional. A participat la agapa oferită de credincioșii din Aletea la casa parohială.

30 iunie a.c. P.S. Sa a ținut ședință de lucru cu personalul Episcopiei pe probleme curen-te.

„Dă-mi mie să cunosc meșteșugurile
diavolului și să mă lepăd de ele și de el,
și cu totul să-mi tai voia mea și să las
cele ale mele întru purtarea Ta de priji,
și de acolo să nădăjduiesc folosul.”
(Rugăciune către Sfîntul Duh a Sfîntu-
lui Simeon Noul Teolog †1022)



SUPPLEMENT
AL SĂPTĂMÎNALULUI
FOAIA
ROMÂNEASCĂ

REALIZAT DE:

Soferin
Episcopul
Vostin